

SCLOVENE

Naročnina mesečna
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Ček. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inzerate.

Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tuje-
ga izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001-4003.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti.
10.349 per le in-
serzioni.

Filliale:
Novo mesto.

Vojno poročilo št. 1109

Sovražni rušilec poškodovan

**Topništvo na Pantelleriji je odbilo
napad sovražnih ladij - 12 nasprotnih
letal sestreljenih**

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Neka sovražna pomorska skupina je začela
včeraj popoldne bombardirati Pantellerijo; ta-
kojšen odgovor našega topništva je prisilil sovra-
žne enote, da so morale prekiniti bombardiranje.
Težko je bil poškodovan en sovražni rušilec.

Večkratni letalski napadi na otok so na-
redili težko škodo na poslopih.

Sovražna letala so metala bombe na okolico
Napoli in Paola ter na kraje v Siciliji in
Sardiniji; lažja škoda in nekaj žrtev.

Naši lovci so sestrelili v boju nad Sardinijo
3 letala. Nadaljnji 9 letal je bilo zadetih od
protiletalskega topništva in je treščilo v morje;
3 pred Pantellerijo, 3 ob obali Olbie (Sas-
sari), 3 pa blizu Marsale.

Dodatek k vojnemu poročilu št. 1103.

Doslej našete žrtve med civilnim prebiva-
lštvom, prizadete v danes objavljenem vojnem po-
ročilu, so takole porazdeljene: 5 mrtvih in 28 ran-
jenih v Partici (Napoli), 3 mrtvi in 5 ranje-
nih v Paoli, Balestratu (Palermo) in Mar-
sali.

Uspehi italijanskega orožja v maju

Rim, 2. junija. AS. Meseca maja so Italian-
ska torpedna letala skupno z italijanskimi pod-
mornicami potopila 13 sovražnih trgovskih pa-
nikov s skupno tonazno 88.000 ton v Atlantskem
in Sredozemskem morju. Italijanske letalske sile
so v Sredozemlju potopile ali težko poškodovale
še naslednje sovražne vojne ladje: potopljena je
bila ena podmornica, torpedirana pa ena križar-

ka in 3 rušilci; vse te ladje so bile težko poško-
dovane. Italijanske letalske sile so težko poško-
dovale še 7 sovražnih trgovskih ladij. Osne letal-
ske in protiletalske sile so maja sestrelile v Sre-
dozemlju 493 angleško-ameriških letal. Poleg tega
so osne letalske sile meseca maja izvedle 24 na-
padov na sovražna pristanišča v Sredozemlju in
Afriki.

Vladarjev zastopnik obiskal Kosovo

Tirana, 2. jun. AS: Kraljevi namestnik se je
v spremstvu podpredsednika ministrskega sveta
in ministra za javna dela s posebnim letalom od-
peljal v Prištino. Pred odhodom so ga pozdravili
ministrski predsednik, člani vlade, državni mini-
stri in ugledne osebnosti. Letalo je na poti naj-
prej pristalo za uraden obisk kraljevega namestni-
ka v Kosovu. Prištinsko ljudstvo je vladarjevega
zastopnika ki je najprej obiskal Kosovo, viharno
pozdravilo. Na vsakem cestnem ovinku so bili po-
stavljene slavoloki s pozdravnimi napisi vladarju,
Duceju in albanski vojski. Kmalu po doletu so se
razvrstili avtomobili v dolg sprevod ter se od-
pravili proti mestu, kjer je prištinski župan prišel
vladarjevemu zastopniku naproti in mu ponudil
kruha in soli, staro znamenje albanske gostoljub-
nosti. Številna množica je bila pri tem obredu ter
se nato zbrala na trgu, kjer je prefekt izrekel
uradno dobrodošlico ekse. Parlaniju. Potem je vla-
darjev zastopnik govoril prištinskemu ljudstvu. De-

jal je, da je vesel, da je v Kosovu naletel na
tisto blestečo svetlobo svobode, ki čaka zmago-
vitega konca vojne, da bi potem svetu dala sadove
svojega dela in plodovite zemlje ter naravnih bo-
gastev, ki jih ji je Bog naklonil. Ta zmaga za-
hleva trdo bojevanje, toda to ne more motiti Ko-
sovljanov, ki so bili v srcu vedno zvesti vojski
ter zmeraj pripravljeni pustiti plug, da bi prišli
za puško, kadar jih je domovina klicala, in se bo-
jevali z bajnim junaštvom, ki ga ves svet pozna.
Vladarjev zastopnik je potem dejal, da ve, da so
Kosovljani trdno ob strani italijanskih vojakov, ki
so ponosni, da so prišli v Kosovo. Ob zaključku
je tople pozdravil vdano in delavno ljudstvo vsega
okolja. Nato je bila med živahnim vzklikanjem
množice parada italijanskih in albanskih vojakov,
ki se je razvila v sijajno manifestacijo vojaške
sile, kateri se je priključilo mnogo ljudstva. Iz
Prištine se je vladarjev zastopnik odpeljal v Pejo.

Zločinski napad na prebivalstvo v Foggii

Foggia, 2. junija. Vedno bolj očitno je, da so
sovražni letalski napadi namenjeni mirnim me-
ščanom, saj sovražnik obstreljuje s streljanci
sprehajalce po ulicah in ljudi na poljih ter de-
lavce. To so bili vojaški cilji, na katere so me-
rili sovražni letalci. Okrog polnočnega so se spustili
na obljubeno okolico Foggie, zadeli nekaj kolon-
skih hiš, barbarsko so obstreljevali tako ženske
kakor otroke, ki so presenečeni od napada sku-
šali zbežati na polje. Med žrtvami je kakih 10

žensk in 6 otrok. Po napadu na neko hišo v ob-
čini Subappennino so zločinci leteli nad polja v
Luceri, se prav nizko spustili ter obstreljevali
kolone, ki so čakale na delo. Ubilih je bilo šest
oseb. Zadržanje prebivalstva zasluži zaradi re-
snosti in odločnosti največjo pohvalo. Pohvaliti
je treba zlasti kmečko prebivalstvo, ki se je, čeprav
z bolelostjo nad tolikšnimi nedolžnimi žrtvami, mir-
no in disciplinirano vrnilo na delo.

Admiral Standley bo odstopil

Rim, 2. junija. AS. Iz Washingtona se je izve-
dalo, da je admiral Standley Rooseveltu osebno
sporočil svoj sklep, da bo odstopil kot poslanik v
Moskvi, ker je predsednik večkrat kršil njegovo
pravo in njegovo dostojanstvo, kar se je zgodilo
zlasti pri zadnjem pismu, poslanem Stalinu. Stand-
ley je tudi protestiral, ker so vojaški in gospodar-
ski odposlanci Bele hiše brez njegovega sodelo-
vanja občevali neposredno z Washingtonom.

Heydrichove spominske znamke

Berlin, 2. junija. AS. Poštna uprava češkega
in moravskega protektorata je izdala posebno spo-
minsko znamko s sliko nemškega zastopnika na
Češkem in Moravskem, Reinharda Heydricha, ki
je bil lani žrtev terorističnega atentata.

Pogajanja in spori med degaullovci in giraudovci

Stockholm, 2. junija. Prvi sestanek med De
Gaulleom in Giraudom je trajal v Alžiru šest ur,
šest dolgih ur dramatične borbe med dvema ne-
spravljivima nasprotnikoma. Samo diplomacija in
altruizem Catrouxa sta pripomogla, da se oba ge-
nerala nista še enkrat dokončno sprla, piše neki
severnoameriški dopisnik iz Alžira. Catroux je vo-
dil pogovor in De Gaulle ter Giraud sta vroče
posegala v debato. Po Catrouxovi pripravi so
bila mnoga boleča vprašanja odložena za ugod-
nejšo priliko in tako je bilo mogoče preprečiti
razdor in sestaviti zarodek bodoče namišljene
francoske vlade. V to vlado jo že imenovan Giraud,
De Gaulle, Catroux, Massigly, Monnet in Georges.
Po tej prvi seji ni bilo izdano nikako uradno po-

ročilo, kar potrjuje, da je bilo ozračje burno in
da ni bil dosežen sporazum, po katerem naj bi
postal Giraud vojaški poveljnik ter član vlade.
Posvetov so se udeleževali tudi angleški in ame-
riški zastopniki, ki so iz zaledja vodili svoje lutke.

Trije rušilci, ena podmornica, 7 hitrih čolnov in
2 stražna čolna so bili močno poškodovani.
Berlin, 2. junija. Doslej sovražnik na vzhodnem
bojišču še ni uporabil nikakega novega orožja.
Zadnje dni pa so se na kubanskem nebu privkrat
pojave skupine novejših ameriških štirimotornih
bombnikov. To so »Liberatorji« in letede trdnjave,
ki so prispale preko Irana in jih vodijo sovjetski
letalci. To sicer tudi ni nikako novo-orožje, dej-
stvo samo na sebi pa je zanimivo, ker na južnem
delu sovjetskega bojišča doslej ni bilo ameriških
štirimotornikov. Letede trdnjave so skupno s
sovjetskimi dvomotornimi »Stormoviki« izvedle
vrsto napadov na nemško-romunske postojanke,
pa so morale imeti luči na krilih, ker bi sicer —
kakor pravi »Völkischer Beobachter« — zadeli
drugo v drugo, to pa je omogočilo protiletalskemu
topništvu, da je lahko veliko število »Stormovi-
kov« in letedih trdnjav sestrelilo.

Berlin, 1. jun. s. Kakor se je izvedelo iz pri-
stojnega vira, je sovjetsko letalstvo v noči na 29.
maj napadlo mesto Vitebsk. Sovjetski piloti so
zmletli 90% bomb na stanovanjske predele, v ka-
terih biva rusko prebivalstvo, zaradi česar je bilo
500 mrtvih in ranjenih. Ubita sta bila le dva nem-
ška vojaka. Dejstvo, da je bilo tudi v Vitebsku
porušeno 300 stanovanjskih hiš, je nepobiten do-
kaz, da se sovjetsko poveljstvo ne ustavlja niti
pred ubijanjem in ustrahovanjem lastnega ruskega
prebivalstva, ker dopušča, da njegovi piloti med
svojimi napadi ubijajo tudi ženske in otroke ter
rušijo zgolj stanovanjske hiše.

Del angleških izgub v treh letih vojne

Lizbona, 2. junija. AS. Namestnik angleškega
ministrskega predsednika Attlee je izjavil v spod-
nji zbornici, da so imeli Angličani v prvih treh le-
tih vojne 514.993 mrtvih, ranjenih in pogrešanih
ter ujetih. To število je takole porazdeljeno: 92.089
mrtvih, ranjenih 88.294, pogrešanih 226.719, uje-
tih 107.891. Te izgube so takole porazdeljene na
razne države, članice angleškega imperija: Angli-
ja 275.844, Kanada 10.422, Avstralija 53.959, No-
va Zelandija 19.345, Južna Afrika 22.615, Indija
101.979, druge kolonije 30.829.

Rim, 2. junija. AS. Tukajšnji listi komentir-
ajo številke o izgubah angleškega imperija v
prvih treh letih sedanje vojne, kakor jih je v
spodnji angleški zbornici objavil Churchillov na-
menstnik in podpredsednik angleške vlade Attlee.

Težave v sovjetski težki industriji, preseljeni v Sibirijo

Buenos Aires, 2. junija. s. Iz Washingtona
poročajo, da je dopisnik ameriškega lista »New-
Week« ugotovil, da so delovni pogoji v težki
sovjetski industriji v Sibiriji silno hudi. Pre-
selitev nekaterih tovarnov iz Ukrajine pod Ural,
v kotlino Kuzneck in v Turkestan je sprožila
tri huda vprašanja, in sicer: pomanjkanje de-
lovne sile, težave z gorivom ter težkoče s pre-
hrano in stanovanji. Dejansko so v sibirski in-
dustriji zaposlene skoraj same ženske in mla-
doletniki. Zato 63 odstotkov teh delavcev ni-

ma potrebne tehnične izobrazbe. Delovni dan
je izredno dolg in naporen in znaša po 11-12
ur, v skladu s krajevnimi razmerami. Praznični
dneve pogosto porabijo za čiščenje. To delo ni
plačano. Izostanek od dela se strogo kaznuje.
Kdor zapusti delo, velja za vojaškega begunca.
Vzlic naporom sovjetskih oblasti, tako končuje
list, pa industrializacija, ki naj bi v te kraje
prinesla vsaj nekaj dobrin, ni prinesla drugega
kakor boleznin in umazano.

angleško letalo je pri La Rochelle bombardiralo
potniški vlak. Ranilo je strojnika, ki pa je vendar
še potegnil zavoro in tako rešil življenje več sto
potnikov.

Angleži napadajo Franca

Stockholm, 2. junija. AS. »Aftonbladet« piše,
da je gonja španskega letala proti zavezniškemu
barbarskemu bombardiranju Nemčije in Italije
zbudila mnogo jeze in nervoze v Angliji. Celo ne-
kateri najuglednejši angleški listi se strinjajo s
Francmom, da je bombardiranje, ki se ne ozira
na civilno prebivalstvo, vse prej kakor človečan-
sko, poleg tega pa zbuja željo po maščevanju in
je tako vzrok novih razdaj. Drugi krogi pa bi
radi Franca preplašili, češ da je imel prej v An-
gliji mnogo prijateljev, zdaj pa jih je zaradi svoje
zaveznikom sovražne politike izgubil in špan-
ska nevtralnost je v Angliji le še legenda.

Roosevelt hoče izstradati Martinique

Lizbona, 2. junija. AS. Iz Newyorka se je izve-
dalo, da je na otokih Martinique in Gaudalupa
zavladala lakota zaradi ameriške blokade, ki, ka-
kor poroča guverner Robert ne dopušča niti po-
siljanja zdravil za bolnike in mleka za otroke.
Navzlic temu je prebivalstvo odločeno upreti se
tudi z orožjem in se braniti pred morebitnim na-
padom.

Konfinacija za nespodobno vedenje v vojnem času

Firenze, 2. jun. AS: Ker so se ob neki dru-
žabni prireditvi, ki so jo organizirali tedaj, ko je
ves narod z vzvišenim ponosom spremljal juna-
ške boje svojih vojakov v Tuniziji in se je tam
odigravala najslavnejša bitka, vedli tako, da so
žalili žrtve bojevnikov, vero in delo naroda, so
bili poslani v policijsko konfinacijo: Rosselli Del-
turco Lorenzo za dobo petih let, za tri leta pa
Guarnieri Adriano, Marini Grato ter Blasi Fo-
ggetti Calorvo. Iz istega razloga je bil interniran
v nekem koncentracijskem taborišču tuje Saave-
dra Carlos. V koncentracijskem taborišču sta bila
poslana tudi dr. Genzini Enzo in njegova žena
Weatherdon Alice, ker sta si nakupila ogromno
možnino živil ter jih tako otegnila porabi.

Bojni duh nemške mladine

Berlin, 2. junija. AS: Več tisočev nemških
mladeničev, ki spadajo v starejše letnike nar-
soc. mladinskih organizacij, je zaprosilo za spre-
jem v SS oddelke. Oblasti so jih poslale na štiri-
tedenske vojaške tečaje, nato pa jim bo dovolje-
no služiti v SS oddelkih. Pri neki vaji več sto
teh mladih prostovoljcev sta govorila načelnik SS
oddelkov Himmler in vodja nemške mladine Ax-
mann, poveljujoč bojnege duha, živčnega v mla-
dih rodovih, ki so dorasčali pod zastavami na-
rodne socializma.

Nasprotnikove bedastoče

Rim, 2. junija. AS: Včerajšnje »Uradno po-
ročilo o nasprotnikovih bedastostih« pravi:
Stockholm: Kakor poroča »Daily Express«, so
Mussolini in njegovi najbližji sodelavci zapustili
Rim ter se preselili v Tivoli, in sicer v vilo
d'Este.

Kremelj in londonske begunske vlade

Stockholm, 2. junija. AS. Trušče, ki ga je na-
redil Sikorski po odkritju pokolja v Katinu, je
izučil sovjetsko vlado, ki je začela skrbeti, da se
kaj podobnega ne bi več pripetilo. Po poročilih
iz Londona vlada precejšen nemir med člani
raznih begunskih vlad, ki so se zatekle v angleško
prestolnico. Ta nemir je povzročil glas, češ da
namerava Kremelj na sovjetskem ozemlju sestavi-
viti svoje namišljene vlade Jugoslavije, Poljske
in Čehoslovaške, da bi bil lahko z njimi v nepo-
srednih stikih in bi se mu ne bilo treba obračati
nanje preko angleške vlade.

Lovci, karabinerji, fin. straža, slovenski prostovoljci bratsko združeni v borbi proti komunistom

Lovci, karabinerji, finančna straža ter močan oddelek slovenskih protikomunističnih prostovoljcev, vsega skupaj okrog 100 moških, krepko branijo vas Dobrovo in kontrolirajo široko območje v dolini Gradašče.

Italijani in Slovenci, sicer različni po orožju in po vrsti pripadnosti, toda popolnoma enotni glede poguma in glede želje discipline, imajo le en sam cilj: biti komuniste, potolči povsod in vedno.

Poveljnik, mlad oficir rdečih kravate, če se ne more ponasati z večjim znakom kakor z zvezdico, ima pa nasprotno pogumno srce, iniciativnost in preoblično navdušenje. Skoraj vsi so starejši od njega, toda vsakdo občuti, da ta majhen podporočnik s plavimi lasmi ter z južnjaškim naglasom, ki spominja na daljno Irpino, polu humorja in energije, ki zna hoteti in poveljevati, je resničen vodja, njihov vodja, ki se mu je treba v vsakem trenutku pokoravati in mu povsod zvesto slediti. Tudi komunisti to dobro občutijo na lastni koži in dobro poznajo junaške branilce dobrovskega gradu.

Prav za prav gre bolj za veliko dvonadstropno hišo, štirioglato. Omet je na več krajih odkrušen, številna okna so grobo zazidana, pred vrati stoji bunker, skozi luknje gleda avtomatično orožje, kar vse dobro pove, kakšno važnost pripisujejo tako sovrazniki kakor branilci tej utrdbi, ki je nekaka sprednja trdnjava kulture v pokrajini, kjer bi partizani radi dosegli svojo nadvlado.

Ta utrdba je sicer nad vasjo, toda nad njo se dviga gozdnat hrib in jo obdaja od vseh strani.

Visoko nad streho plapolata slavnostno na drugo naša zastava.

Zaseda — 50 : 200 — Borba med hišami

Ponoči, v najbolj gosti temi, je prišel iz smeri Gaberja močan komunistični oddelek ter na tistem zasedel višji del Dobrova. Komunisti so postavili med hiše orožje in čakali. V prostor med vasjo in med utrdbo so poslali okrog 20 oboroženih ljudi, skoraj v bližino cerkve. Ta četa ima nalogo, da preseneti in ujame skupino, ki bo prav gotovo prišla tudi tisto jutro v pekarno, da peče tam kruh za tisti dan.

In v resnici: 10 ljudi gre hitro in brezskrbno proti vasi. Že so skoraj pri cerkvi, ko začne deževati nanje od vseh strani kroglice. Istočasno pa vsuže iz hiš toča krogel proti utrdbi.

V trenutku si je poveljnik svest položaja. Takoj zbere okrog sebe štab, ki je v resnici skromen, toda ki ga sestavljajo pogumni ljudje (karabinerski brigadir, podbrigadir finančne straže ter poveljnik antikomunističnih prostovoljcev). Sestavi načrt, ki je v resnici zelo preprost: obramba z napadom, s 50 možmi pogumno napasti 200 komunistov. 30 ljudi bo ostalo za obrambo utrdbe, ki jo bodo komunisti gotovo besno napadali med naskokom. Napadna skupina bo nadaljevala obrambo na mestu. Skupina, ki ji poveljuje karabinerski brigadir Lussardi, pa bo šla ob robu gozda v smeri severozapada, ob boku vasi ter po možnosti preprečevala v danem trenutku s strojnimi ognjem morebitni umik sovražnika nasproti reki. Druga skupina, ki ji poveljuje podbrigadir, bo napadala od zapadne strani višji del vasi. Najštevilnejša skupina pod osebnim poveljstvom podporočnika, bo pritisnila od jugozapada. Zadnja, slovenska skupina pa bo prodirala od juga skupno z že zaposlenim oddelkom.

Akcija se je redno izvršila. Skupine prodirajo med ognjem ter se usmerijo vse proti vasi. Napadalec so kmalu opazili, da so sami napadeni. Toda zanašajo se na svoje število ter ne klonejo. Ostali so utrjeni med hišami. Bitka je zmeraj hujša in zmeraj bližja. Komunisti dajejo od sebe nerazumljivo vpitje, nimajo pa poguma, da bi nas napadli odkrito ter zapustili zaklonišča. Med tem pa besno streljajo.

Napadajoče skupine, razen tiste, ki še ni mogla nastopiti, pa kar teknujejo v pogumu, čeprav nimajo zadostne mere municije. Razdalja od prve komunistične črte šteje zdaj samo 50 metrov, tako da lahko razločno slišimo vpitje komunistov, ki pozivajo k predaji. Ob manj pogostem streljanju komunisti sklepajo, da gre naša municija h koncu. Komunisti besno streljajo, skačejo od hiše do hiše, vpijejo. Zdi se, da so obsedeni.

Italijani, pridite blizu, če si upate! »Savoia!« zadoni kot odgovor. Vmes odmeva eksplozije bomb in preglušijo vsako drugo vpitje.

Podbrigadir je prvi prispel v spremstvu svojih vojakov v vas. Za njim pritisnejo še druge skupine. Pred poveljnika pade ročna bomba, ki pa k sreči ne eksplodira, strojnični ogenj, zadnja salva komunistov, zadene v polno prostovoljca Remica, ki takoj obleži.

Psi! Koliko jih je! Truma beži iz hiš, se preriva in suva, padajo drug čez drugega, se med seboj kličijo in rjovejo, hodijo po mrličih in ranjenih in v strahu mislijo le na beg. Mnogi padejo pod našimi bombami.

To so junaki slavnih zased, tisti, ki se navadno znašajo nad našimi ranjenci in nad trupli naših mrličev! Skupina, ki je šla v zasedo na rob gozda, je začela sedaj opravljati svoje smrtno delo. Strojnični ogenj na debelo kosi bežeče komuniste po pobočju. Nekateri padajo, drse po hribu, drugi za stalno obleže, spet druge pa vlečejo tovariši s seboj. Kar jih je, preostalo, se zateče v suho strugo reke ali pa se poskrijejo med drevjem.

Glej, tam iz pašje utice se privleče ves tresoč se od strahu in z okrvavljenim obrazom izmed izmed junakov dneva, komičen motiv v žaloigr. V utici je našel svoje zaklonišče. Jec-lja besede, ki jih ne razumemo, gleda nas pro-seče, dviga roke in se vda.

Naslednjega dne, ko posadka in ljudstvo izkazuje zadnje časti padlimu slovenskemu borcu, zareglja od zapada strojnični ogenj, ki skuša motiti verski obred. Takojšen odgovor iz utrdbe pa prisili komuniste k molku.

In sveti obred se izvrši do konca v najlepšem redu.

Partizansko junaštvo

Dan je prekrasen, v zraku plava duh po pomladi. Praznično oblečeni gredo možje in žene na Prezidijsko po običajnih upravnih opravilih: prošnje, dovoljenja, potne spremenice.

Ugoden trenutek za kakšno partizansko podlost! Kar nenkrat zareglja strojnica med skupino pri vstopu v utrdbo. Padeta dve ženski ter karabinerski brigadir. Brigadir obleži mrtve.

Razrušeno taborišče — Trikrat poraženi

Nek slovenski prostovoljec je dal znak za alarm. Kakih pet sto metrov ob stezi, ki pelje od utrdbe med bukovjem proti vasi, je opazil nekoga, ki se bliža v vsej naglici.

Tako premikajoče se sence pozorno spremljajo borci, sedeči za orožjem. Imajo ukaz, da ne streljajo. Kmalu zatem se pojavita dva partizana z rdečo zvezdo na čepih, govorita poveljniku, ki vidno zainteresiran posluša poročilo ter opazuje na zemljevidu neko smer.

Naslednjega dne pride od višjega vojaškega poveljstva natančen ukaz. Oba komunisti nas bosta spremljala. Oddelek bo šel iskat in uničiti obširno partizansko taborišče, ter presenetiti in napast komunistične oddelke na Golem griču in Velikem hribu, nekaj kilometrov zapadno od Dobrova.

Pogumni vojaki iz utrdbe, ki tvorijo sestavni del oddelka »Ardito« lovske divizije, gredo v polni moči v gozd. Ob sedmih je že na vidiku iskano taborišče, ki zavzema precej obširno

Navodila Visokega komisarja predsedniku zveze poštne uslužbenec

V navzočnosti strokovnjaka cav. Colombisa je Visoki komisar sprejel inž. Antona Repeta, novega predsednika pokrajinske zveze poštne in brojavnih uslužbenec, kateri mu je poročal o delovanju zveze.

Ekse. Grazioli je potem dal navodila za nadaljnje delo.

področje v nizkem grmičevju. Tu se skrivajo majhne barake in utrjena zaklonišča za tri sto ljudi.

Skoraj nobenega odpora ni, ko naskočimo od vseh strani taborišče. Barake in zaklonišča govore jasno o nedavnem begu. Še bolj pa nedotaknjene jedi, zapuščene obleke, propagandni material, kangle bencina ter razenji, ki se še peče na ognju. Jasni sledovi ljudi in živali nam povedo smer ubeglih: severozapad.

Komaj smo začeli uničevati in požigati barake, ko je začel okrog nas sikati ogenj komunističnih strojníc. Napadalec je za dobro četo in se zdi, da hočejo na vsak način uspeti. Dve skupini, ena karabinerska in ena prostovoljska, odprta ogenj izza skal in zaklonišč ter učinkovito streljata. Prvi komunisti padejo, toda jedro še vedno prodira raztreseno po gozdu. Komunisti se medsebojno vzpodbujajo, se kličejo po imenu, vpijejo »huraj« ter mečejo bombe. Strojnični rafal jih pokosi štiri, druge pa prisili, da si iščejo zaklonišča, kjer jih nas ogenj več ne doseže. Zdi se obvladani, hoteli bi najti rešitev v begu, a je že prepozno. Topničarski »Ardito« so jim pogumno zaprl pot in jih vedno bolj obkoljujejo. Bitka traja še kako uro, potem pa prasketanje pušk in avtomatičnega orožja, ki ga od časa do časa pretрга eksplozija bomb, poneha kar nenkrat. Malo številce komunistov se je rešilo, šest se jih je predalo, na tleh leži 19 mrličev in en ranjenec.

Malu za tem nas napade še en komunistični oddelek, gotovo z namenom, da bi preprečil uničenje taborišča. Toda takoj je odbit in preprečen. Na tleh leže štiri drugi komunisti.

Uničili smo barake in taborišča ter se vračali, ko nas spet nenadoma napade močan komunistični oddelek, ki je šel gotovo nad sto ljudi. Tudi tu je borba nadvse trda, ne samo zaradi velikega števila komunistov, temveč tudi zaradi njihove zagrizenosti.

Komunisti so si bili v svesti svoje številčne premoči ter elektrizirani od bojnih krikov. Skušajo nas obkoliti, čeprav so pod hudim ognjem. Toda našim uspe, da vzamejo na muho jedro uporniškega oddelka, ga poženejo v beg in mu zadajo hude izgube. Od naše strani sta bila ranjena dva prostovoljca. Komunisti so imeli čez ves dan 13 mrtvih, 7 ujetnikov, na terenu pa so pustili obilen plen, municije in orožja.

Brigadir Lussardi, slovenski prostovoljec Remic, junaški in požrtvovalni tovariši, bolj kot kdaj vaju danes čutimo med sabo!

Cacciatore O. Giorgio Corradi.

Umetniški »Ludi luveniles«

Visoki komisar je prisostvoval tekmovalcu ljubljanske mladine

V dvoran GILL-a, ki je bila spremenjena v umetniško delavnico in v odgovarjajoči obliki okrašena in urejena, je imela slovenska mladina svojo prvo umetniško prirediteljo.

GILL je v okviru svoje pristojnosti in posebnega razumevanja izbral tudi to priložnost, da je dal mladini priliko, da je pokazala svoje umetniške sposobnosti. Prireditelj je prisostvoval tudi Visoki komisar v družbi zveznega podpoveljnika in drugih oblastnikov, da bi se preprčal o poteku tekmovalca.

Štirideset mladeničev in mladenk je z vidnimi simpatijami sprejelo Ekse. Graziolija. Visoki komisar se je vidno zadovoljeval zanimal za posamična dela, pohvalil tekmovalce in izražal pohvalo organizatorjem. Tekmovalci so bili razdeljeni v skupine, upoštevajoč pri tem starost kakor tudi stopnjo izvežbanosti.

Predmeti tekmovalca so bili sledeči: Mrtva nava, oblikovna umetnost in študij po naravi. Vsakemu je bilo dano na prosto, da si je izbral obdelavo s svinčnikom, ogletem, peresom ali barvami. Posebno pozornost je med obiskovalci in ocenjevalno komisijo vzbujal mladenič Mikee Stanko, najmlajši izmed tekmovalcev. Njegovo delo »Belo in črno«, kompozicija z verskim motivom, dokazuje, da je fantič umetniško močno nadarjen in da bi njegove sposobnosti zaslužile nadaljnje vzgoje.

Zaradi sigurnosti in natančnosti, s katero so bila izvedena, so omembe vredna dela s svinčnikom Debeljaka Ludvika, Staudacher Traute in Muck Marlenke. Zanimiva so bila tudi dela Tomiž Erne in Božira Avgusta zaradi svetlobnih učinkov in harmonije barv.

Mlademu Debeljaku Ludviku, ki je reproducirjal Jakopičovo posmrtno masko, se je delo lepo posrečilo.

Preizkušnja, ki so jo prestali ljubljanski otroci na tem prvem umetniškem tekmovalcu, je posebno zanimiva. Priprani smo, da bodo še napredovali in zato želimo mladeničem in mladenkam, ki stopajo v življenje obdarjeni s takimi sposobnostmi, da bi se jim posrečilo doseči izpolnitev njihovih nad in doseči cilj, ki jim ga je usoda namenila.

Uvozni in izvozni kontingenti

Da bi mogli dobiti od Ministrstva za izmenjave in valute potrebne kontingente, se vabijo vsi zainteresirani, da predložijo Pokrajinskemu svetu korporacij najkasneje do 8. junija t. l. svoje vloge za blago, katero nameravajo uvoziti iz inozemstva v drugem semesteru tega leta.

V vlogah posamezniki trdijo mora biti blago navedeno po vsaki vrsti posebej z navedbo količine, kakovosti, vrednosti, države izvora, ter mora odgovarjati stvarni potrebi trditi v sozamerju z njihovim poslovnim obsegom na ozemlju ljubljanske pokrajine, ker je izključeno, da bi se moglo uvozeno blago kot tako izvoziti v notranjost Kraljevine.

Poleg tega naj trdijo do istega termina sporočiti tudi količine blaga, uvoženega iz drugih pokrajin Kraljevine in katero nameravajo izvoziti v inozemstvo v drugem semesteru t. l.

Vremenska napoved 3. junija (četrtek):

spremenljivo, a tudi sonce; možnost manjših krajevnih padavin, podnevi vetrovno.

4. junija (petek): isto.

Zbor občinskih poveljnikov GILL-a

Ljubljana, 2. junija.

Na ukaz zveznega poveljnika je podpoveljnik ekical sestanek občinskih voditeljev. Zvezni podpoveljnik je navzočim podal smernice in potrebnih navodila ter razložil razne naloge, ki jih je treba izvršiti, od izdajanja članskih izkaznic pa do vključitve, o zdravstveni pomoči in kulturnem delu, dalje o delovanju in ureditvi šoli odrasle mladine, o šolskih kuhinjah, zdravstvenih kolonijah ter poletnih in zimskih taboriščih. Navzočni tajnik je prisotne vzpodbudil k vestnemu opravljanju važnih nalog, posebno pa tehničnega in podpornega značaja. Sestanek se je začel in končal s pozdravom Duceju.

Izredni komisar v Starem logu

Za izrednega komisarja v Starem logu je imenovan g. Šiferer Janez.

Nočna ploha in živilski trg

Ljubljana, 2. junija.

Junij je poletni mesec, ko pade za oktobrom v ljubljanskem deževnem območju največ dežja. Je tudi mesec lokalnih neviht in nalivov. V torek je bilo izredno vroče in sonarno. Proti večeru se je začelo močno oblačiti in ob 19.40 so padle prve kaplje dežja. Deževalo je nato do 20.40. Toda pozneje od polnoči do 1.40 zjutraj se je nad mestom in okolico vtila silna ploha. Besnel je vihar. Sreča je bila, da ni padala toča. Silna ploha je zelo potlačila v okolici razna žitna polja, kjer so letos vsa žita lepo kazala. Davi so bile mnoge njive pšenice, rži in ječmena hudo poležane. Da je bil naliv res močan, kažejo podatki ombrografa na meteorološkem zavodu. Padlo je 15,2 mm dežja.

Nočna ploha je osvežila ozračje. Na živilskem trgu, kjer so lepe akacije ali kakor jim pravijo po domače robinje, že odvele, se je že zgodaj začelo tržno življenje. Na jehbase in jerbuz, na košare in košare je bilo domače glavne solate vseh vrst, tako majniške kraljice, kakor tudi ajserice. Bila je po 6 lir kg in pozneje še celo nekoliko cenejša, ker je bilo solate res v velikem obilju. Na trg prihaja že domača, sicer drobna čebula poleg domačega česnja, ki je tudi še droben. Gospodinj se je lahko kupijo novi peteršilj in novi korenček. Oba sta drobna.

Na prostoru za semeniščem ob stolni cerkvi je neka ženica prodajala borovnice. Prinesla je na trg primerno košarico borovnic, ki so bile po 8 lir liter. V torek pa je neka druga ženska prinesla na trg prve rdeče jagode. Trg je splošno kazal običajno sliko in vrvenje, kakršno je navadno pred vsakim praznikom.

GOSPODARSTVO

Prva hrvaško-slavonska sladkorna industrija v Osijeku je lansko leto zaključila pri glavnici 30,8 milij. kun z dobičkom 3,9 milij. kun (1941 2,8 milij. kun za 9 mesecev) in predlaga dividendo 8 kun netto (6,30).

Kmetijski obrati v Srbiji. Srbsko kmetijsko ministrstvo je odredilo, da se morajo popisati vsa srbska kmetijska, zlasti pa posajena in posejana površina vseh obratov, da se tako dobe podatki za ukrepe v smeri povečanja proizvodnje in pravične razdelitve.

Žigovanje bankovcev na Finskem. Finski finančni minister je te dni naznanil nove ukrepe za zmanjšanje obtoka bankovcev. Med drugim bo odrejeno žigovanje bankovcev, ki se nahajajo v obtoku, nadalje bodo razpisana obvezna državna posojila.

Sodbe vojaškega sodišča

Vojaško vojno sodišče v Ljubljani je obsodilo na do smrti ječo Štrausa Antona iz Kostanjevice, roj. 13. 9. 1902, Kofalta Mateja iz Osojnika, roj. 16. 8. 1880 ter Mrčiča Franca iz Osojnika, roj. 15. 10. 1903.

Vsi ti so bili obtoženi pripadnosti k prevratni organizaciji, ki je imela namen, da z nasilnimi sredstvi prevrne gospodarski, socialni in politični red v državi, dalje, da so bili člani oboroženih tolp z istimi nameni; Kofalt in Mrčič, sta bila posebej obtožena, da sta izvajala prevratno propagando, Štraus pa posebej, da je sodeloval pri nasilni odvedbi in usmrčitvi Koretič Jožele, ki je bila ustreljena.

Z navedbo države, v katero nameravajo dotično blago izvoziti, kakor tudi količino, vrednost in kakovost dotičnega blaga.

Opozarja se, da se vlog, ki bi dospele po gori navedenem terminu ne bo moglo upoštevati.

Vabijo se naslovna Združenja, da na gornje opozore vse prizadete trdke.

Zadeva je nujna.

Pokrajinski svet korporacij.

37

ZADNJA CARICA

Toda sredi 19. stol. so vsa plemiška posestva zašla v hudo gospodarsko krizo. Emancipacija kmetja je uničila posestnike, ki niso imeli zadostnih denarnih sredstev, da bi mogli plačevati delavce in izboljšati donosnost posestva. Tukaj hočemo samo mimogrede omeniti enega izmed najglobljih razlogov krize, ki je prisilila plemstvo, da je zapustilo zemljo in iskalo plačanih mest v državnih uradih. Proti koncu 19. stoletja je skoraj dve tretjini posestev, ki so še ostala v rokah plemičev po osvoboditvi kmetov (leta 1861) prešlo v plebejske roke. Plemiški posestniki, ki so še ostali, so zašli v gospodarsko krizo, ki je zelo oslabilila stare tradicije lojalnosti nasproti vladi. Posestniki so trdili, da se jim godi krivica in so obtoževali vlado, da se ne briga zanje. Toda odločitve, ki jih je sprejel Aleksander III., da bi jim priskočil na pomoč, so razburile nove družabne plasti, ki so si naglo odpirale pot k oblasti.

V drugi polovici 19. stoletja se je začel ustvarjati sloj intelektualcev, ki niso bili navezani na zemljo. Ta sloj je bil zelo pester, ker je bil sestavljen iz ljudi najrazličnejšega izvora in ki so se vzpenjali po birokratski lestvi do najvišjih časti. Drugi, prepojeni z radikalnimi idejami, so prezirali to lestev in službo državi ter so se rajši uvrstili med proste poklice, ki so imeli še večji vpliv na tvorbo javnega mnenja. Intelektualcem, ki so bili prosti vsake tradicije, so se pridruževali v vedno večjem številu plemiči, ki niso imeli več ne posestev, ne kapitala. Ti so prinesli s seboj v novo

okolje veliko nezadovoljstvo proti sedanjemu stanju, ki jih je spravilo ob vse privilegije. Tisti pa, ki niso imeli teh dednih privilegijev, so se pritoževali nad krivicami in družabnimi neenakostmi. Izvzemši redkih poedincev, je sloj intelektualcev, od največjega pisatelja do zadnjega podeželskega zdravnika, bil popolnoma prežet z revolucionarnimi idejami. Ker so v tem stanju bili številni plemiči, ki so imeli mnogo sorodnikov, so se te ideje zelo hitro širile. Vlada, predvsem dvor, so še vedno verovali v stare tradicije plemstva, ki je bilo vedno zvesto vladarju. Resnica pa je bila popolnoma drugačna in carica je to slutila, ko je dožila vse rusko plemstvo nelojalnosti. Njeno nezaupanje je bilo pretirano, toda nikakor ne brez podlage.

Videli smo, da je plemstvo, ki je navidez tvorilo popolnoma določeno plast velike družabne piramide, v resnici bilo pomešano s tretjim stanom, ki je že uveljavljal svojo politično moč s tem, da je obvladal javno mnenje. Ta mešanica je postala še bolj zapletena zaradi nenadnega industrijskega razvoja. Osebnost, ki je bila nova za Rusijo, poslovni človek, je zamajal vso socialno zgradbo. Ker je imel v svojih rokah moč denarja, si je hotel pridobiti čast in prva mesta v najvišji družbi. Najvišja družba pa se je zbirala okrog dvora, ta pa je bil zaprt za te novince, kajti stopnje, po katerih se je moglo dospeti do vrha, je bilo mogoče doseči samo v državni službi, nikakor pa ne v poslovnem življenju. Iz tega je izvirala velika nevolja, ki je še povečala število pritožb proti vladavini. Rusija, ki je bila še pred nekaj leti skoraj izključno po dedstvu dežela, je naglo začela postajati industrijska. Polagoma se je začel »avizirati sloj kapitalistov in ti so bili že takoj v začetku pahnjeni v boj, ki je bil nasproten vladi in je po silni razmere postal zaveznik revolucionarjev, katere je podpiral s finančnimi sredstvi, ki jih je imel na razpolago. Dvor nikdar ni mogel doumeti, da bi bilo mogoče ta kapitalizem z lahkom pritegniti nase, če bi njegove interese vezali s koristimi konservativnega sloja, da bi pa postala ena izmed najvarnejših sil, če bi se usmerila proti revolucionarnim slojem. Carica bi po svoji angleški vzgoji mogla to zadevo bolje razumeti. Dobro

je vedela kako je znala angleška aristokracija prilagoditi lastne tradicije velikim gospodarskim spremembam 19. stoletja. Toda ona nikakor ni mogla razumeti, da bi bila kakšna sorodnost med razvojem zahodnih držav in razvojem Rusije, ker je bila kakor hipnotizirana po prividu neresnične piramide, katere temelj je tvoril muhik, pravi in edini nosilec narodnega duha. Ko je torej carica začela vplivati na politično življenje v državi, je ta vpliv bil vedno nasproten liberalizmu, ki so ga predstavljale gospodarske in intelektualne sile države. Ponoviti moramo, da carica opravičuje njena popolna nevednost o dejanskem stanju in da so se njenemu zmotnemu mnenju pridruževali mnogi, katerih pa ni mogoče na enak način opravičiti.

3. Sovražne sile.

Glavna napaka je bila v tem, da so vladajoči krogi spravljal v isto vrsto vse tiste, ki so tvorili opozicijo. Obstojale so težnje, ki so bile popolnoma upravičene in ki bi prej ali slej morale biti uresničene. Nekatera nezadovoljstva bi bilo mogoče z lahko to pomiriti; nekatere utopistične sanje bi se dale narediti neskladljive; nekatere osebne in skupne koristi bi bilo mogoče izkoristiti. Toda v splošnem so vodilni krogi smatrali kot prevratne elemente vse, kar niso sprejeli uradnega nauka, ki so ga navdihovale slavofilske teorije, ki so idealizirale vso rusko preteklost in videle njeno veličino v popolni ohranitvi vseh njenih izročil. Ta nauk je bil na višku za časa Aleksandra III., ko se mu je posrečilo, da je z odločno kretnjo izpeljal državno ladjo iz viharja, ki se je pripravljala že ob koncu vladavine Aleksandra II. A doba miru, ki jo je na ta način dosegel, je bila kratkotrajna. Vlada Aleksandra III. ni prinesla nikake rešitve važnim vprašanjem, ki so težila deželo, pač pa je videz miru utrdil optimizem konservativcev, ki niso hoteli slišati o nikaki prilagoditvi novim zahtevam. V notranji politiki dežele so je mnogokrat pozabljali na to, da je treba ločiti nasprotno sile za jih obvladati in zato so se sile združile v mogočno celoto, ki je postajala vedno bolj nevarna vladavini.

Eksk. Grazioli pregledal socialne naprave, mestna zaklonišča in Navje

Skrb Eksk. Visokega komisarja za odprta ljudska kopališča in za otroško igrišče v Tivoliju — Med pregledovanjem zaklonišč je Eksk. Grazioli obiskal živilski trg

Eksk. Grazioli je že z mnogimi obiski po najrazličnejših ljubljanskih socialnih in zdravstvenih ustanovah pokazal svoje veliko zanimanje za socialni razvoj najširših delovnih slojev ljubljanskega prebivalstva in je tudi svoj pregled v sredo dopoldne posvetil prav istemu namenu. Na lastne oči se je hotel prepričati, kako napredujejo priprave za ljudsko kopališče v Koleciji in zlasti urejanje brezplačnega ljudskega mestnega kopališča, ki bo začasno urejeno ob Spici. Po pregledu otroškega igrišča v Tivoliju, ki bo kaj kmalu že lahko služilo ljubljanski mladosti, je pregledal Eksk. Gra-

jela in pozdravila ljubljanski župan general Rupnik in podžupan comm. Tranchida. Kopališče ima dograjena že oba bazena, enega za plavače, manjšega pa za neplavače in mladino. Načrte za nadaljno ureditev je tolmačil višji inšpektor comm. ing. Farina. Za dograditev kopališča je že nakazanih 2.600.000 lir in tudi čistilna naprava je že naročena. Eksk. Grazioli je poudaril željo, da bi se kopališče čimprej uredilo v toliko, da bi moglo služiti ljubljancem in naročil, naj se vsa proračunska dela in predpriprave izvrše z največjo naglico.

Eksk. Grazioli v razgovoru z gospodinjami na živilskem trgu.

zioli, kako so urejena in kako se še pripravljajo sodobna letalska zaklonišča v najrazličnejših delih mesta. Med temi pregledi je tudi obiskal živilski trg, kjer se je ljubezno porazgovoril s kupci in prodajalci in končno obiskal sedaj že izredno lepo urejeno Navje, kjer so grobovi zaslužnih Slovencev, ki spe tam med zelenjem svoj večni sen.

V Koleciji

Davi je Eksk. Grazioli najprej obiskal še nedograjeno kopališče v Koleciji, kjer sta ga spre-

Na sobotni slovesnosti na Rakovniku je bil najbolj ganljiv prizor, ko so sliko Marije Pomagaj odnesli z oltarja.

Brezplačno kopališče ob Ljubljanici za vse

Drugi obisk je veljal velikemu ljudskemu kopališču, ki ga pripravlja mestna občina na obeh bregovih Ljubljanice od Spice do pruskega mostu. Ze sedaj je videti, kako delavci postavljajo ob bregu klopice; več malih kabin je že postavljenih z vsemi potrebnimi pritliklinami, tudi dva lesena buffeta sta že na mestu. Ljubljanski župan in strokovnjaki gradbenega urada so tolmačili podrobne načrte za to kopališče. Najvažnejše bo pač to, da bodo takoj nad pruskim mostom z nizkim jezom pregradili vso Ljubljanico, tako da bo od mostu pa do Spice v tlakovani strugi voda nekoliko višja, primerna za otroke in neplavače. Ker je že lanska zasilna ureditev veljala 25.000 lir, bo letos mogoče najnujnejše urediti s približno isto vsoto. Eksk. Grazioli je naročil, da je vsekakor treba postaviti še dve veliki leseni slačilnici za moške in ženske, da je treba kopalni prostor ograditi, postaviti nekaj prh in vodnjakov s pitno vodo, očistiti kamnite brežine trave in plevela in za otroke navoziti zadostno množino mivke, tako da bodo imeli zasilno plažo. Naročil je tudi, naj se postavi zadostno število obešalnikov za obleke kopalcev, ter izrazil svoje zadovoljstvo nad do sedaj opravljenim delom in pohvalil ukrep, da bo kopanje na tem kopališču mestne občine brezplačno.

Skorajšnja otvoritev novega otroškega igrišča v Tivoliju

Pri ogledu otroškega igrišča v Tivoliju je tolmačil podrobno ureditev že skoraj pripravljenega igrišča ing. arh. Kobe. Eksk. Grazioli se je zanimal za dela, ki so v teku.

Posebno pa je opozoril, da je treba z začasno posebno ograjo ločiti otroško igrišče od ribnika, ki bo kasneje zavarovan z gosto živo mejo. Podrobno se je zanimal tudi, kako bo urejen paviljon ob ribniku, ki ga prav sedaj prezidavajo in bodo v njem napravili garderobo in potrebne pritlikline. Pohvalno se je izrazil o lepo urejenem zgornjem delu, kjer je majčkem vodometek, ki bo obiskovalcem lahko gasil žejo in ki napaja pristrčno urejeno čofotališče za najmlajše. Posebej je naročil Eksk. Grazioli, naj se otroško igrišče čimprej odpre, najkasneje pa julija, čeprav še ne bi bilo vse urejeno tako, kakor določajo načrti.

Glavno je, da bo igrišče temeljito zaraslo s travo in to bo že v enem mesecu.

V zakloniščih mestne občine

Eksk. Grazioli je nato pregledal celo vrsto protiletalskih zaklonišč v mestu. Najprej je obiskal zaklonišče v pobočju Gradu za magistratom. Tu sta pričakovala Eksk. Grazioli viceprefekt David, predsednik odbora za protiletalsko zaščito in tajnik polkovnik Tombolan Fava z ostalimi sodelavci. Po ogledu lepo obokanih, razsvetljenih in urejenih zaklonišč globoko pod pobočjem ljubljanskega Gradu, si je Eksk. Grazioli ogledal dela za zaklonišča na Valvarovem trgu, na trgu Roma, na Kongresnem trgu, v Kresiji, trimostovju, Mestnem domu, v palači Bata in Slon.

Povsod se je zanimal za vsa zaščitna dela, pojasnila sta mu pa dajala viceprefekt David in polkovnik Tombolan Fava, ki sta ga povsod pri pregledu spremljala. Kakor povsod, je tudi tukaj Eksk. Grazioli izrekel priznanje za uspešno in hitro delo ter naročil, naj se vsa ta gradbena dela, ki služijo v prvi vrsti varnosti ljubljanskega delovnega ljudstva — saj bodo skoraj vsa ta zaklonišča služila le pešcem, ki bi jih presenetil letalski napad na cesti — nadaljujejo z vso odločnostjo.

Med gospodinjami na trgu

Iz Kresije je Eksk. Visoki komisar krenil mimo stolnice in semenišča na živilski trg, kjer se je ustavil pri posameznih prodajalcih in prodajalkah, se z njimi razgovarjal ter podrobno izpraševal kupce, kaj morda pogrešajo. Kupci, največ gospodinje, so spoznale Eksk. Visokega komisarja, ga pristrčno pozdravile in se zgrnile okrog njega ter izražale svoje želje. Eksk. Grazioli se je podrobno zanimal, katere zelenjave bi bilo treba več. Dal je navodila, da bi sezonsko sadje prihajalo v čim večji možni količini na trg, da bi se lahko prodajalo po določenih cenah in da se odstranijo nepriroke, ki ovirajo redno razdeljevanje istega prebivalstvu.

Obisk na Navju

Končno je Eksk. Grazioli obiskal s spremstvom Navje, kjer mu je tolmačil sedanjo ureditev mestni inž. arh. Spincič. Eksk. Grazioli se je podrobno zanimal za posamezne grobove in ko je videl grob staršev univ. prof. arh. Plečnika, je počastil njihov spomin. Podrobno se je zanimal za grobove velikih Slovencev, kakor Kopitarja, Levstika, Vodnika, Jurčiča in drugih. Ob grobnici dr. Antona Koroseca in dr. Frana Kuloveca se je ustavil za trenutek in počastil spomin obeh velikih mož. Podrobno je ogledal ureditev Navja in se pohvalno izrazil o lepi zamisli, ki je sedaj že v glavnem urejena. Nato se je Eksk. Grazioli po pristrčnem slovesu od drugih predstavnikov odpeljal nazaj v vladno palačo.

Iz gospodarstva

Italijansko-slovaški trgovinski sporazum. — Slovaška je sklenila z Italijo nov trgovinski sporazum, ki bo veljal od 1. aprila 1944. Novi sporazum nekoliko znižuje italijanske kontingente za izvoz tekstilij in slovaške kontingente za izvoz lesa in celuloze. Obseg trgovine je določen na približno 700—800 milij. slovaških kron. Novi sporazum določa tudi stalnost cen v izmenjavi.

Reorganizacija zbornice na Hrvaškem. Ze aprila lanskega leta je izšel na Hrvaškem zakon, ki je predvideval za vso državo samo po ene zbornice za trgovino, obrt, industrijo ter denarne in zavarovalne zavode. Reorganizacija bi se morala izvršiti do konca lanskega leta, dočim je sedaj podaljšana do srede letošnjega leta. Doselej je izvedena samo reorganizacija obrtne zbornice, čeprav ima največje število članov in so v njej včlanjena najmanjša podjetja. Novo predsedništvo vsedravnne obrtne zbornice v Zagrebu je razpustilo obrtni zbornici v Osijeku in Sarajevu ter obrtni osek skupne zbornice v Dubrovniku, katere je spremenilo v pokrajinske ekspoziture in ustanovilo tudi potrebno število nižjih organizacij v pokrajini. Tudi obrtna združenja so bila reorganizirana v smislu novega zakona.

Finska industrija lesenih hiš. Ze tri leta dela na posebni podlagi finska industrija lesenih hiš. Okoli 30 tvornice se peča z gradivijo lesenih hiš, ki se lahko montirajo na poljubnem mestu in 20 teh podjetij pripada delniški družbi »Lesena hiša«. Tvornice izdelujejo za sedanje čase potrebne 2 do 16-družinske hiše, barake, skladišča, šotore iz upognjenega lesa itd. Izvozna vrednost teh hiš je lani dosegla vsoto 1 milijarde finskih mark. S tem so postale lesene hiše najvažnejši finski izvozni proizvod. Finska sedaj izdeluje več prenosnih lesenih hiš kot Švedska, ki je bila prej največji proizvoznik. Družba sedaj dobavlja tudi lesene hiše za Finsko. Hiše se sestavijo na osnovi kvadratne izmere, pri čemer je vzeta po nemškem vzgledu za osnovo enota 125 ali 62,5 cm.

Usodna zamenjava

Na več načinov je možno kako stvari nasprotovati. Najpreprostejši in najbolj naveden je način, ko zlo, ki se stavlja pred tebe kot predmet, spodbiš kot zlo, opozarja na njegovo bistvo in kaže na pogubne posledice.

Je pa še drug način borbe proti zlu, ki pa ni iskren in dejansko pomaga tistemu, o katerem pravi, da mu nasprotuje. Stvar se napada ne zaradi zla, ki ga po svojem bistvu vsebuje, temveč zaradi kakih postranskih okoliščin, ki jih ima zlo, a ki bi brez njih ne spremenilo svojega bistva in ostalo to, kar je. Če kdo obsoja roparski umor ali vlom zato, ker tehnično ni bil dobro izveden in ker se opar ni oziral na vsa pravila vljudnosti, medtem ko je izvrševal svoj posel, je to res nasprotovanje. Toda vendar s tem sločin ni obsojen, temveč le neke zunanje okoliščine, ki nanje zločin ni bistveno navezan. Če kdo obsoja komunizem zaradi tega, ker se ta ni znal izogniti raznim zločinom in ker je bil toliko nestrpen, da je šel s svojim nastopom prezgodaj na dna, je tudi to neko nasprotovanje. Prav tako je nasprotovanje, če kdo ni zadovoljen z osebam, ki so se vrinile v vodstvo partizanskega nastopa. Dalje je še vedno nasprotovanje, če kdo obsoja politično narfite komunistov in se zgraža nad raznimi »sov.« jetskimi republikami in njihovimi mejami, ko bi si jih on raje drugače zamišljal. Toda pravo nasprotovanje to vendar ni. Nasprotno: prav za prav je to le podpiranje. Kdor namreč nasprotuje le postranskim in ne bistvenim okoliščinam, ki jih sam smatra za zgrešene, s tem izloča ali skuša izločati razne napake, ki za komunizem niso bistvene, s tem pa naravno pomaga bistvu komunizma samega.

Komunizem je namreč v svojem bistvu svetovni nazor, ideja, ki obsega vsega človeka, njegovo mišljenje, hotenje in čustvovanje. Ta ideja pa je izrazito materialistična in borbeno protibozna. Bistvo in osnova, iz katerega izhaja vse prizadevanje komunizma, je ateistični materializem. Ni torej njegov nasprotnik, kdor temu bistvu ne nasprotuje. Lahko je nasproten raznim dejanjem, ki jih komunizem povzroči in ki slabo odjeknejo v javnosti. Lahko je tudi nasproten njegovemu političnemu pojmovanju, lahko nasproten organizacijskemu ustroju njegovega nastopa, a kljub vsemu temu še ni njegov nasprotnik, temveč celo zaveznik, ker s tem, da se bori proti zlorabam komunizma, podpira bistvo komunizma samega, ki je zlo. Le kdor postavi idejo proti ideji, duha proti materiji, božjo zamisel sveta proti brezbožni, edino o tem moremo reči, da je resničen nasprotnik komunizma.

Očitno se je namreč, da katoličani ne delajo prav, ko se s katoliškega stališča bore proti komunizmu. Z borbo proti komunizmu da se zanaša v Cerkev neko svetno pojmovanje božjega kraljestva, ki strepi po svetni nadoblasti, po političnem vplivu Cerkve. Nasprotovanje, ki ga katolicizem razodeva do komunizma, je torej le nekaka politično preračunana akcija, ki dela Cerkvi sramoto, ker jo zavaja v oreh ljudi iz njenega pravega področja, ki je kraljestvo duš, na polje svetnega prizadevanja, ki je Cerkvi že tolikokrat škodovalo v teku zgodovine. A kraljestvo Kristusa ni od tega sveta, zato je vsako nastopanje in vsaka borba katoličanov proti komunizmu v imenu Cerkve ali v imenu katolicizma nekaka potvorba, nekako izdajstvo, ki izhaja iz borbe za politično oblast in za svetne koristi. Tako govore nekateri.

Brez dvoma bi bilo to res, če bi bil komunizem zgolj politično gibanje, ki je v svojem zadržanju do vere in do morale vsaj indiferentno. Tedaj bi upravičeno rekli, da se katolicizem ne sme postaviti komunizmu po robu, ker bi s tem segal na področje, ki njemu ni svojiko ter zavajal ljudi k svetnemu pojmovanju božjega kraljestva. Toda dejstva so drugačna. Bistvo komunizma je ateizem, borbeni, materialistični ateizem, ki ima namen, da uniči vsako organizirano religijo in da zatrti tudi v sreč človeka vero v osebnega Boga. Katolicizem ne more ostati indiferenten ob tem gibanju, temveč mora zavzeti proti njemu jasno in nedvoumno stališče, ki ga zahteva njegova notranja vsebina, njegov obstoj. Kljubovanje komunizmu je torej katolicizmu bistveno in se ne more primerjati zgolj politični akciji. Katolicizem nasprotuje vsebini komunizma, in ta vsebina je ateizem. Zato tudi pravimo, da je krščanstvo načelen nasprotnik komunizma.

Kdor bi pa komunizmu nasprotoval iz kakšnih drugih razlogov, ki niso usmerjeni proti bistvu komunizma, ni komunizmu resničen nasprotnik. Utegne se večkrat zgoditi, da mu na ta način celo pomaga, ko ga vodi le do spoznanja, kje naj popravi svoje napake, da bo bolj uspešno uveljavljal svoje pogubno vsebino.

Hiša se lahko sestavi na osnovi enostavne risbe kot načrta. Načrte imajo, da bi izdelovali tudi tipizirana gospodarska poslopja.

Tvornica sladkorja v Cervenki (Bačka). Glavnica 6, rezerve 12, brutodonos 2.4 milij. čisti dobiček 0.472 milij. pengő.

KULTURNI OBZORNIK

Traktati sv. Ciprijana

Svetega Cecilija Ciprijana izbrani spisi. Drugi del: Traktati. Dodatek: Diakona Pontija Ciprianovo življenje. Poslovenil dr. Franc Ksaver Lukman. (Cerkvenih očetov izbrana dela.) V Ljubljani 1943-XXI. Str. 280. Založila Ljudska knjigarna v Ljubljani. Cena broš. 50, vez. 62 lir. V vrsti izbranih del cerkvenih očetov nam je univ. prof. dr. F. K. Lukman oskrbel nov zvezek, in sicer tokrat deset razprav ali traktatov znamenitega kartaginskega škofa in mučenca sv. Cecilija Ciprijana (u. 258). Vse traktate je Ciprijan, bivši retor, zasnoval po pravilih klasične retorike kot velike govore. Prevajatelj nam je njih vsebino napravil lahko pristopno z uvodi in s podrobno razčlenitvijo (1—32) in z opombami pod črto.

Za ta zvezek moramo biti g. prevajalcu še posebej hvaležni. Obsega namreč razprave o važnih dušnopastirskih vprašanjih Ciprianove dobe, ki jih je sprožila takratna izredno ostra in usodna borba v javnem življenju. Ko bereš te spise, vedno jasneje spoznavaš resnico, da ni nič novega pod božjim soncem. Podobna vprašanja in iste težave namreč čutimo tudi mi danes. Še več! Trditvi smemo celo, da duhoviti in borbeni svetnik tretjega stoletja v mnogočem kaže na viro gorja tudi naših dni in v marsičem rešuje tudi vprašanja naše dobe. Zato je ta knjiga pomembna ne le za dušne pastirje, ampak za vse, ki se trudijo za dvig življenja v družbi in družini.

Da nekoliko približam pomembnost vsebine tega zvezka, naj podam nekaj misli iz posameznih razprav.

1. Donatu (39—52). Ciprijan je spoznal krščanstvo šele kot zrel mož v odvetniškem poklicu. Krščanstvo je ljubil, a kot pogana, ki je užival

življenje, so ga obhajali dvomi o prenavljajoči moči krščanstva: »Ko sem še bival v temi gluhe in in ko sem se še zibal na nemirnih valovih sveta in dvomeč blodil po zmotnih stezah, ne vedoč, čemu živim, resnici in luči tuj, se mi je, kakršn sem takrat bil, zdelo kaj težko in trdo, kar mi je božja dobrotljivost za rešitev obetala... Kako se je moglo, sem dejal, tako spreobrniti, da se kar na mah sleče, kar je prirojeno in je po lastnosti naravne snovi ostarelo ali se je po dolgi navadi že zdavnaj vraslo? Oboje je pognalo globoke in daleč noter segajoče korenine« (40).

Dal se je krstiti. Z vso svojo ognjevitost naravo se je oklenil božjih milosti. Začutil je v sebi novo moč: »Na čudovit način je postalo trdna gotovost, kar mi je bilo dvomljivo, se je odprlo, kar mi je bilo zaprto, se je razjasnilo, kar je bilo temno, se mi je zazdelo lahko, kar sem prej imel za težavno, mi je postalo izvršljivo, kar sem menil, da ni mogoče« (41). Čutil se je silno srečnega. Svojo srečo je želel razodeli tudi drugim. To skuša doseči s svojo izpovedjo v obliki dvogovora s prijateljem Donatom, ki je tudi postal kristjan. V njem priznava, da se še vedno porajajo v njem viharji, a zdaj ima sredstva za zmago. Obsežno in psihološko mojstrsko popisuje premnoga suženjstva duha in srca, ki so zajela toliko ljudi. Podoba našega časa najdeš v tem popisovanju. Končno kaže pot k sreči in miru: »Samo en mir je spokojen in zanesljiv, samo ena varnost je trajna in trdna: če se kdo umakne vrtincem vznemirljivega sveta in se zaseda v rešilnem pristanu. Tak povzdiguje svoje oči od zemlje k nebu; pripuščeni h Gospodovi milosti in s srcem svojemu Bogu blizu, se raduje, da je njegovemu čustvu tuje, kar se drugim zdi v življenju vzvišeno in veliko. Ničesar ne more terjati od sveta, ničesar želi, kdor se vzdigne nad svet. Kako stalna, kako neomajna varnost, kako nebeška obramba večnih dobrin, če se oprostiš svetnih mrež in zank, če se za svetlobo večne nesmrtnosti očistiš zemeljske usedline« (51).

2. Vedenje devic (53—71). V tem pastirskem pismu nastopa Ciprijan že kot škof, poln očetovske skrbni za svoje vernike, zlasti za tiste, ki so poseben okras Cerkve: »Zdaj govorimo devicam; kolikor višja je njih čast, toliko večja je skrb zanje. One so svet na debilu Cerkve, dika in kras duhovne milosti, veseli naraščaj, popolno in neokvarjeno delo slave in časti, podoba božja, ki se ujema z Gospodovo svetostjo, sijajnejši del Kristusove črede« (55).

Pismo je bilo potrebno. Prevajatelj pravi v uvodu: »Nebrzdana ničemurnost in neizbrčni pohlep po zabavah in udobnostih sta takrat hromila in hromita danes moralno moč in odpornost krščanske mladine, sta si takrat izmišljala in si izmišljata danes zmeraj novih izgovorov in opravičil« (5). Pismo nam pa tudi kaže, kako visoko je Cerkve vedno spoštovala ženski svet, zlasti devičstvo. A čim višja je čast, tem večje so dolžnosti.

Škof Ciprijan device opozarja, da so naša telesa božji templji, v katerih prebiva Bog svetli Duh. Zato naj skrbno varujejo čistost: »Zdržnost in čistost pa ni zgolj v nedotaknjenosti mesa, marveč tudi v spodobnosti in skromnosti obleke in okrasa, da je neomežena sveta po telesu in po duhu« (56). Nato duhovito razpravlja o ženskih lepotilih tretjega stoletja. Tudi v tem je sodoben. Kajti med novodobnimi lepotili ne najdeš, česar bi ne poznal že Ciprijanov čas. Škof resno pristavlja: »Oči dražej naki in nenavadna obleka in zapeljivo razkazovanje lepote pristojijo samo hotnicam in nečistnicam, in navadno se nobena dragoceneje ne lišpa ko tista, ki je nje sramežljivost pocenil« (62). Končno škof Ciprijan ves zaskrbljen opozarja na nevarnost za čisto življenje in daje nasvete, kako se čistost ohrani. Koliko klenega, resnega in rešujočega bi v tem pismu našle matere, pa tudi dekleta našega časa!

3. Padli (72—100). Edikt cesarja Decija je leta 249. vsemu prebivalstvu cesarstva ukazal, naj darujejo bogovom. Mnogi kristjani so to iz strahu

pred preganjanjem tudi storili, ali so, ne da bi darovali, dosegli uradna potrdila, da so darovali. Vse te imenuje škof Ciprijan »padlec«. — Mnogi padli pa so se že med preganjanjem želeli vrniti v Cerkve. A pot v Cerkve nazaj je zahtevala dolgo in resno pokoro. Nekateri padli so se tej pokori upirali. Potuho jim je dajalo pet duhovnikov in nekaj mučenecv in spoznavalec, ki so terjali, naj se padlim spregleda sleherna pokora. Zaradi tega so nastopili celo proti svojemu škofu, ki je pokoro zahteval. Proti koncu preganjanja je Ciprijan napisal razpravo »Padci«, ki je prebral na kartaginski sinodi v maju 251. V njej pojasnjuje težo krivde tistih, ki so padli, in upravičenost zahteve po pokori, ki mora biti tem ostrejša, čim večja je bila krivda. To zahteva pravičnost, je pa tudi pogoj zvestobe in varnosti za bodoče. Kajti sicer bi prehitro »izginil iz njih spomin na pretežko, preveliko pregreho« (83). »Kdor torej grešnika s priljubljenim laskanjem boža, mu daje netivo za greh, ne zatira greha, ampak ga goji... Tako ne sme Gospodov duhovnik varati z zvijačnimi ustrezljivostjo, marveč mora pomagati z zveličavnimi zdrevili. Slab zdravnik, kdor otekle gnojno rano prizanesljivo otipava, globoko v mesu skriti strup pa pusti, da se dalje nabira! Rano je treba odpreti in prerezati in iztrebiti gnulob in s krepkim lekom zdraviti. Naj nepotrpežljivi bolnik javka in kriči in toži, da ga boli, kasneje bo hvaležen, ko bo čutil, da je ozdravel« (82). — Kdor pa spokornost sam odklanja, in se ostane družbi nevaren. O teh ošabnih nespokornjenih škof govori: »Pred zločinom nepremišljeni, po zločinu zakrknjeni; prej ne stalni, potem ne ponižni; ko bi bili morali stati, so se vrgli na tla, ko bi morali pasti in se pred Bogom prikloniti, mislijo, da stojec« (97).

Ciprijan ostro zavrača početje tistih, ki terjajo za padle odpustanja brez pokore: »Obvesto z izobčenimi imajo za veljavno, verjamejo ljudem zoper Boga, ko Bogu zoper ljudi ne verujejo. Takihle ljudi se varujte, kar se da; tistih, ki se

Drole novice

Koledar

Četrtek, 3. rožnika: Vnebohod Gospodov; Klotilda, kraljica; Zdislava, devica.
Petek, 4. rožnika: Fr. Karađol, spoznavalec in ustanovitelj reda; Saturnina, devica in mučenica; Arecij, mučenec.
Sobota, 5. rožnika: Kraljica apostol.; Bonifacij, škof in mučenec; Valerija, mučenica.

Zgodovinski paberki

3. rožnika:

1. 1039. je umrl rimsko-nemški cesar Konrad II., prvi vladar iz salijske hiše, ki je vladala v letih 1024 do 1125. Za prvih dveh vladarjev te dinastije je doseglo rimsko-nemško cesarstvo svojo največjo moč in največji obseg, toda za poslednjih dveh pa je zaradi borbe s cerkvijo zopet oslabela. Konrad II. je priključil svoji državi Burgundijo (to je del zahodne Švice in Saonsko-Rhonsko dolino v jugovzhodni Franciji), kjer so ga po smrti tamnega kralja izvolili in kronali za svojega vladarja.

1. 1904. je umrl erbski pesnik Jovan Jovanović Zmaj, rojen 1833. leta v Novem Sadu. Najprej je dokončal pravo, nato še medicino in deloval kot zdravnik med drugim v Novem Sadu, Beogradu in Zagrebu. Ves čas se je živahno udeleževal v književnosti in urejeval razne slovstvene časopise. Ime Zmaj ima po starišem listu »Zmaj«. Pesništvo je rasel ob Branku Radičeviću in narodni pesni ter ob rodoljubni in svobodoljubni pesmi največjega madžarskega pesnika Aleksandra Petőfija. V začetku šestdesetih let je bil Zmaj že prvi med mladimi srbskimi pesniki in je pesnil pol stoletja.

4. rožnika:

1. 1859. so združena francosko-sardinske čete porazile Avstrijce pri Magenti in jih prisilile, da so se umakile preko reke Mincio. Poskus zediniti Italijo z lastnimi silami se leta 1848-49 ni obnesel. Habsburška monarhija je bila premočna, zato je Camillo Benso Cavour, ki je prevzel sredi petdesetih let vodstvo sardinsko-piemontske politike začel iskati zaveznikov. Z udeležbo v krizni vojni 1858-1859. je obrnil pozornost evropske javnosti kot tudi diplomatov na italijansko vprašanje. Medtem se je v Italiji razvilo med liberalnimi in nacionalnimi strujami močno gibanje za priključitev h Cavourjevi politiki in vojski dinastiji. To dokazuje ustanovitev »Narodnega društva« v avgustu 1857. leta, čigar program je bil združiti Italijo pod sardinsko dinastijo. Tej misli se je priključil velik del bivših republikancev, med njimi tudi Garibaldi. Cavour je delo pospešil. Julija 1858. se je sestel v Plombièru z Napoleonom III., vsemočnejšim cesarjem Francozov, ki je želel omajati avstrijski vpliv v Italiji in postaviti francosko mejo na greben Alp. Cesar se je obvezal priti Piemontu na pomoč, če bi ga Avstrija napadla; načrt je predvideval združenje Italije na federativni osnovi pod vodstvom papeža. To sicer ni bilo v Cavourjevih načrtih, ali za enkrat ni bilo druge rešitve. Piemont se je začel naglo pripravljati na vojno. Angleži, ki niso marali, da bi se povečal francoski vpliv v Italiji, torej v Sredozemlju, so predlagali razorožitev, v tem težkem momentu so rešili položaj Avstrijci, ki so poslali Piemontu ultimatum, zahtevajoč takojšnjo razorožitev. Napoleonove čete so prišle v Italijo, se združile s sardinsko-piemontskimi in premagale Avstrijce pri Magenti, tri tedne kasneje pa pri Solferinu.

† Ivanu Lindiču v spomin!

Ob današnji prvi obletnici Tvoje smrti, dragi Ivan, se oglašam v spomin na tiste dni, ko smo pod Tvojo taktirko prepevali naše lepe pesmi Bogu na čast in v veselje naše in naših mokrnoških rojakov. Zbiral je mlade moči in ustanovil močan moški pevski zbor. Znal je zbuditi zanimanje in veselje za glasbo — saj je sam izborni igral »osli in citre. Naj je bil inteligent, uradnik ali delavec, vse nas je združil v svojem zboru, kjer smo navdušeni sledili njegovi pesmi na mokrnoškem koru ali pa pri raznih prireditvah. Koliko lepih spominov nas veže nanj. Bil je neutrujen pevovodja in pevec. Ne malo, ampak nešteto lepih ur smo preživel, ko

pajdašijo z nevarno družbo, se z zveličavno opreznostjo ogibajte! Njih beseda razjeda kakor rak, pomenek z njimi se prenaša kakor kuga, škodljivo in strupeno mišljenje mori huje nego preganjanec (98).

(Dalje prihodnjik.)

Praktično knjigovodstvo

Ing. econ. Smrtnik Oskar je s sodelovanjem commere. Čuka Ivana izdal v založbi »Praksa« knjigo z naslovom »Praktično knjigovodstvo v zvezi s trgovstvom, trgovskim računstvom, kalkulacijo ter organizacijskimi načrti«. Namen te knjige je, knjigovodstvo in vse druge komercialne predmete kakor trgovsko računstvo, trgovstvo (pravo) in gospodarske pojme tako povezati ter prežeti s prakso, da bi iz vsega tega nastala celota, ki bi omogočila delo vsakomur, t. j. novincu in izurjenemu, teoretiku in praktiku. Tako hoče knjiga nuditi vsakomur možnost brez prevelikega napora izobraziti se trgovsko gospodarsko ter tako dobiti teoretično podlago, obenem se pa usposobiti za prakso. Zato čim tesneje vso teorijo povezuje s prakso. Prav ta prehod pa je težaven. In glavni cilj te knjige je: izgraditi ta most ter nuditi samouku tudi z najnižjo izobrazbo, kakor tudi izvežbanemu izobraženemu pomoč in izobrazbo na trgovskem polju. Družbeno knjigovodstvo je izdelano v manjšem obsegu, ker ima sestavljalec namen izdati še posebno knjigo o družbenih oblikah, združbah, bančnih knjigovodstvih, analizi bank itd. Vsa knjiga je razdeljena po metodi v otvoritve, poslovanje, pripravo zaključka in zaključek.

Knjiga (250 str.) je razdeljena na sledeča poglavja: Dvojno knjigovodstvo (starejše italijansko knjigovodstvo, razširjeno italijansko knjigovodstvo s pomožnimi knjigami in tekočimi računi). Dalje: Amerikansko knjigovodstvo s saldakontom in skontom blaga; obrtno in

je skupno z nami študiral nebroj cerkvenih in posvetnih pesni.

Nešteto spominov bi lahko povezal v šopek in bi ga položil na njegov grob v spomin nanj in na lepe dni, ki smo jih v pesmi preživel z njim. Ne bom posebej poudarjal, koliko truda, skrbi in žrtve je zahtevalo njegovo delo. Redno vsako nedeljo je vse popoldneve žrtvoval za pevске vaje, še celo v času svoje hude bolezni je bil neutrudljiv. Ob vsem tem pa je še vedno našel čas za posameznike, da jih je poučeval violino in citre. Ni imel sovražnikov, saj so ga tudi nasprotniki spoštovali in visoko cenili.

Pokojni se je rodil dne 4. julija 1881 v Mokronogu. Bil je čevljarški mojster, vedno priden, natančen, marljiv kot mravlja. Sodeloval je pri gasilski četi čez 40 let. Bil je odbornik čete, nadalje občinski odbornik, kjer se je toplo zavzemal za koristi občanov, pa naj si je bil izobraženec ali kmet. Bil je tudi v odboru posojilnice. Naročen je bil na vse katoliške časopise in revije. Kot zvest član Katoliške akcije ni zamudil nobene prilike, da ne bi prisostvoval cerkvenim obredom, vsako nedeljo in praznik je pristopil k obhajilni mizi.

Dragi Ivan! Cela vrsta nas je, ki Ti dolgujemo iskreno zahvalo in nam vsem je težko, da si nas tako zgodaj zapustil. Priča, kako Te visoko cenimo, je bil Tvoj pogreb, ki je bil eden doslej največjih v mokronoški fari. Naj Ti to zadostuje, da imamo v častnem spominu Tebe kot moža, poštenjaka, kakor jih malo hodi po slovenski zemlji.

Naj Ti bo zemlja lahka, spomin na Tebe bo živel trajno! — A. M.

Izšla je knjižica

Stražar naših svetinj

(univ. prof. dr. Lambert Ehrlich)

Dobi se v knjigarnah in trafikah 1. lra.

— Misijonski poziv bolnikom za binkoštno nedeljo. Binkošti so praznik sv. Duha, ki se je razlil nad apostole, da so pogumno šli po vsem svetu in učili vse narode ter jih krščevali. Isto misijonsko delo mora še danes nadaljevati sveta Cerkev, katere udje smo tudi mi. Vsak mora storiti zato za misijone, kar more, največ pa premore v Kristusu prenašano in za misijone darovano trpljenje. Zato lepo prosimo vse bolne in trpeče, da vsaj na binkoštno nedeljo svoje veliko trpljenje z veseljem darujejo po namenih sv. očeta za spreobrnjenje nevernikov in razširjenje sv. vere. Kristus jim bo to plemenito žrtve bogato poplačal. Istočasno prosimo vse, ki poznajo kakega bolnika, da ga velikodušno opozorijo na »dan bolnikov za misijone« — binkoštno nedeljo. — Duhovniška misijonska zveza.

— Sprejemni izpiti na II. ženski realni gimnaziji v Ljubljani. (v poslojpu Trgovske akademije poleg vladne palače na Cesti Viktorja Emanuela III.) se bodo vršili v juliju in v septembru. Učenke, ki želijo delati sprejemni izpit za I. razred na tej šoli, morajo vložiti tozadevne prošnje, episane na taksem papirju (dobi se v trafikah po 6 lir) in naslovljene na ravnateljstvo do 15. junija. V prošnji, ki jo morajo podpisati starši ali njih namestniki, morajo povedati, v katerem roku hoče učenka delati izpit in ji morajo priložiti rojstni in krstni list ter spričevalo o dovršenem IV. razredu osnovne šole. K izpitu se morejo prijaviti učenke rojene v letih 1900 do 1932.

— Sprejemni izpiti na III. moški realni gimnaziji v Ljubljani. Prošnje za sprejemni izpit v prvi razred se bodo sprejemale v ravnateljevi pisarni v četrtek, dne 10. junija, od 8 do 12 in od 15 do 17. Prošnje je napisati na taksem papirju Lit 6 in nasloviti na ravnateljstvo te gimnazije. Priložiti je treba zadnje izpričevalo in krstni list. K sprejemnemu izpitu bodo pripuščeni učenec, rojeni v letih 1930, 1931, 1932, in 1933. V prošnji je navesti, ali želi učenec delati izpit v poletnem ali jesenskem roku. Dan sprejemnega izpita v poletnem roku se bo javil pozneje. — Ravnateljstvo.

— Acitron — Vam nadomesti svežo citrino. Proizvod Laboratorija Žika.

— Junjska vročina pritiska počasi. Prvi junij je podnevi lahko pritisel z vročino tako, da so postali kopalci kaj živahni in so bila vsa prosta kopalšišča močno zasedena. Dnevni temperaturni maksimum je bil v torek, 1. junija +24,4 stopinj Celzija, v sredo jutranji minimum +14 stopinj Celzija. Razmeroma visoka temperatura. Bilo je že zjutraj sopeno. Barometer je padel na 760,5 mm. Od torke do srede 2. junija je padlo

industrijsko knjigovodstvo, komisija in konsignacija, enostavno knjigovodstvo in kartotečno kopirno knjigovodstvo. Drugi del pa vsebuje družbeno knjigovodstvo (javna trgovska družba, komanditna družba, komanditna družba na delnice, delniška družba in družba z omejeno zavezo).

Knjiga je zelo praktično urejena ter ima veliko grafičnih prilog, ki ponazarjajo praktično rešitev trgovskega knjigovodstva. Namerjena je tako dijakom kakor vajencem in pomočnikom, pa prav tako trgovcem, industrijem, tehnikom — vsakomur, ki potrebuje jasnosti v trgovskih vedah. Cena br. 63 lir, vez. 78 oz. 83 lir.

Slovenska slovnica za Italijano

Pri Antoniu Vallardi v Milanu je izšla v drugi izdaji Slovenska slovnica — Grammatica slovena —, ki sta jo spisala G. Andrić in A. Kacin (str. 173). Prvo izdajo je napisal G. Andrić, ki je znan tudi po svojem velikem slovarju italijanskega jezika za Slovence, drugo pa je popravil prof. dr. Anton Kacin, znani slovnica in sestavljač rezijanskega katekizma. Slovnica vsebuje najprej jezikovni sestav našega jezika, oblikoslovje, ki ga praktično in pregledno pojasnjuje, pravi napor pa si je dal sestavljalec z razlago slovenske sintakse, ki je tudi posebno lepo razložena ter predstavlja veliko težkočo za tuja. Tako je oblikoslovje kakor sintaksa obdelal v 112 paragrafih, na kar je dodal posebej še 52 jezikovnih vaj k posameznim oblikam in načinom. Na koncu pa sledi si lahko tuje koristi za prvo potrebo v različnih 11 strani frazeologije ter najnujnejših pogovorov v slovensčini in italijansčini, s katerimi njih položajih. Slovensčina je opremljena z naglasi ter zelo skrbno korigirana, kakor tudi tiskarsko postavljena. Knjižica je okusna ter stane broš. 16 lir.

v Ljubljani 15,2 mm dežja. Ponoči je bil močan naliv. Omenili smo že, da je bil letošnji maj kakor lanski primerno suh in sončen. Bila pa so leta, ko je prav maj prinašal obilo dežja. Leta 1941 je padlo v 18 dnevih dni in 134,3 mm dežja. Zelo deževen je bil maj leta 1939, ko je v 23 dneh padlo 274,9 mm dežja. Takrat je bila velika povodenj na Barju in po drugih krajih. Mesecni povprečni padavin za maj znaša 108 mm. Letos v maju ni bil dosežen.

— Aromatizirana jedilna soda — Proizvod Laboratorija Žika.

— Borovnice in jagode. Letos je dobra letina za razne gozdne sadeže, tako za borovnice in rdeče jagode. Po raznih krajih na Golovcu je borovničevje polno lepih jagod. Mladina in mnoge ženske so se začele nabirati borovnice. Tudi na trgu so že začele pojavljati. Po raznih gozdovih na Dolenjskem je polno rdečih jagod. Topli pomladanski dnevi, ko ni bilo nevarnosti hujših pozeh, so povzročili, da so tudi borovnice in jagode hitreje dozorele.

— Iz zemljiške knjige. Zemljiškoknjižni urad okrajnega sodišča v Ljubljani je v maju zaznamoval 26 kupnih pogodb za celotno vrednost 2.564.400 lir. Prodanih odnosno kupljenih je bilo več stavbnih in drugih zemljiških parcel v Ljubljani in bližnji okolici, kakor tudi več stanovanjskih hiš in vil. Med drugimi so bile zaznamovane večje kupne pogodbe, tako: Galle Ernest, veleposelnik, Ljubljana VII, Vodnikova cesta 43, je prodal Anici Hrovatinovi, soprog bančnega ravnatelja v Ljubljani, Poslojnska ulica 5, zemljiško parcelo št. 360-15, kat. občina Zgornja Siska, v izmeri 11.534 kv. metrov za 171.000 lir.

— Zanikanje za perutnino. Trenutno ni znano, koliko šteje Ljubljanska pokrajina perutnine, toda l. 1941 so jo cenili na kakih 200 tisoč kljunov in zelo verjetno je, da se je število od tedaj zelo povečalo, zlasti v Ljubljani in v večjih mestih in trgih, ker je perutnina zelo dobičkonosna. Glavna perutnina je seveda kokoš, dočim je puranov, rac in gosi sorazmerno manj, čeprav ima Ljubljanska pokrajina

„NAŠA KNJIGA“, LETO IV., ZV. 3

Izšel je

roman sodobnega srbskega pisatelja, avtorja Pokošene polja

BRANIMIRA COSICA

Dva svetova

(predgovor Milan V. Bogdanović)

Prevedel profesor Franc Jesenovec

Opremil arch. V. Gajšek — 386 strani.

Cena vezani knjigi L 65.—

ZALOŽBA „NAŠA KNJIGA“

LIJDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Pred škofijo 5 — Miklošičeva cesta 5

NK

na mnogih krajih pogoje, da bi redila tudi to perutnino. Medtem ko je treba kokoš redno pitati, pa se race, gosi in pure zadovolje poleti kar s pašo na prostem, ker najdejo po travnikih, gosi in race pa tudi v vodi obilo hrane same. Race je tudi dobra jajčarica. Med kokoši se pri nas čimdalje bolj uveljavlja šakerka, ki je izvrstna jajčarica, pa tudi leghornka, ki nikoli ne kloče, temveč samo nese jajca, torej slično kakor kukavica. Jajca teh plemenjskih kokoši so seveda dražja kakor običajna za hrano, enako tudi plemenjska piščeta dosega visoke cene. Še dražja pa so seveda valilna jajca rac, gosi in pur.

Iz dela in življenja - od tu in tam

S Spodnjega Stajerskega

Razstava spodnjestajerskih umetnikov. V zvezi z mladinskimi kulturnimi dnevi od 3. do 6. junija v Mariboru bo prirejana v mariborskem gradu umetnostna razstava, katere se udeležijo naslednji spodnjestajerski umetniki: Konstanca Frohm, Johannes Hepperger, Karl Jirak, Fredi Košič, Jan Oeltjen, Elza Oeltjen-Kasimir, Emil Petek, Pipa Peteln, Ernst Stower, Leopold Wallner.

Poučni filmi na Spodnjem Stajerskem. Mariborski dnevniki prinašajo poročilo, da so v zadnjem času vrtili sodobni poučni film o tekstilni industriji, ki je v glavnem obravnaval tkalstvo, a pokazal hkrati vse najvažnejše panoge tekstilne industrije. Povsod, kjer je pomembnejša tekstilna industrija na Stajerskem, so film vrtili, povsod so si ga ogledali obratni vodje tekstilnih tovarn z vsem delavstvom. Vsega skupaj so film predvajali enajstkrat, in sicer v Mariboru, Celju, Laškem, Velikem Pavlu pri Preboldu in v Zalcu.

Ogenj v Cretu pri Slivnici. Pred nedavnim je pogorelo posestvo 61 letne Marije Glomeršnik v Cretu pri Slivnici. Ko je reševala orodje in opravo, se je ožgala tako hudo, da so jo morali s hudimi opeklinami prepeljati v bolnišnico.

Smrtna nesreča v kamnolomu. Minuli petek se je v kamnolomu pri Cerkevniku ne daleč od Sv. Lenarta v Slov. goricah zgodila huda nesreča, ki je zahtevala življenje 36 letnega kamnoseka Karla Konovška iz Cerkevneja. Konovšek je v gramozni jami pripravil razstreljevanje kamenja, ko mu je po nasrečenem naključju razstrelivo eksploziralo prezgodaj. Pobrli so ga hudo potolčene ga po vsem telesu in prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer pa je kmalu nato umrl.

Smrtna kosa. V Mariboru je umrla zasebnica Kunigunda Smodej. Njene zemске ostanke so prepeljali k Sv. Jerneju pri Ločah. Dalje so v Mariboru umrli: žena občinskega tajnika Evgenija Krušič, stara 65 let, 38 letni mehanik Viljem Leskošek in hišna posestnica Marija Šnuderl roj. Pišek.

Iz Hrvaške

Hrvaški prosvetni minister govori o usodi partizanskih oddelkov v NDH. Hrvaško in inozemsko časopisje poroča, da je imel hrvaški prosvetni minister dr. Starčević pred dnevi govor v nekem ustaškem taborišču. V svojih izjavanjih se je bavil z zadnjimi in sedanjimi vojaškimi nastopi proti partizanom v posameznih krajih NDH. Med drugim je poudarjal, da se je stanje v teh krajih — minister misli predvsem Bosno in Hercegovino — znatno zboljšalo. Partizani, ki so dalje časa ogrožali posamezne bosanske kraje, so se morali, razbiti in razkropiti, umakniti niže proti Črni gori. Ostanki partizanov, ki se javljajo še tu in tam v kakem

bosanskem kraju, za redno življenje v dotičnih pokrajinah ne predstavljajo več nobene nevarnosti, ker jih policijski in vojaški oddelki stalno zasledujejo in uničujejo. Glavna partizanov v Bosni in Hercegovini je uničena. Hrvaške, italijanske in nemške vojaške edinice sedaj pobijajo in uničujejo samo še razkropljene partizanske jate.

Ustaška čitalnica. Ob 120. obletnici rojstva dr. Ante Starčevića so v Zagrebu odprli ustaško čitalnico »Dr. Ante Starčević«. Pri tej slavnosti so bili navzoči predstavniki hrvaškega sabora, prosvetni minister ter ostali zastopniki ustaških in vojaških oblasti.

Nov tečaj za funkcionarje Hrvaške kmečke zveze. Od 17. do 27. maja je bil v Zagrebu nov tečaj za funkcionarje Hrvaške kmečke zveze.

Socialna akcija v Derventi. V Derventi so se zbrali tamošnji premožnejši sloji in so med sabo zbrali večjo vsoto denarja, katero so potem razdelili med najpotrebnejše občane.

Pridelek fižola v NDH. Povsod v NDH so letos posadili mnogo fižola. Samo na področju velike župe Posavje (Brod na Savi) so ljudje posadili fižola na prostoru 3500 hektarjev.

Zaposlitev žena in deklet v gospodarskih obratih NDH. Zaradi pomanjkanja moških delovnih moči, javna borza dela v Zagrebu priporoča vsem javnim gospodarskim obratom v NDH naj namesto moških sprejemajo v službo žene in dekleta.

Iz Srbije

Razstava srbskih slikarjev-vojnih ujetnikov. V Beogradu so že pred veliko nočjo odprli veliko razstavo srbskih slikarjev, ki so sedaj v vojnem ujetništvu. Razstava je lepo urejena in pripravljena in so na njej zastopani s svojimi deli številni srbski umetniki. Tudi obisk na razstavi je mnogosteven ter so ljudje precej slik že tudi odkupili.

Beograjski župan na obisku v Boru. Za Veliko noč se je mudil v Boru beograjski župan Dragi Jovanović. Obveznikom srbske delovne službe, ki sedaj služijo svoj rok na delu v tamošnjem rudniškem podjetju, je prinesel pakete kot priblišek za praznike. Darila je dala na razpolago sama beograjska občina.

Sezona v Vrnjački banji. Letošnja sezona v Vrnjački banji je že pričela. Ker pa je pričakovati večjega navala, so oblasti odredile, da sme priti v Vrnje samo tisti, ki ima zdravniško spričevalo, ki predpisuje bivanje in zdravljenje ravno v Vrnjački banji.

V Banatu bodo gojili tudi ricinus. Pred kratkim je prispela v Veliko Kikundo večja količina ricinusovega semena, ki so ga razdelili med interese. V Banatu nameravajo letos gojiti to novo kulturo na površini 250 jutrov zemlje.

Kralj Oidipus

na frančiškanskem odru.

Po dolgih letih bomo spet imeli priliko videti znano Sofoklejevo tragedijo, tragedijo »votle neveste«, kralja Ojdira. V krepkih, iskanih plastičnih besedah, nam je insp. A. Sovrè prevel ta biser klasične grške drame. Predstavljali pa ga bodo v ponedeljek, 7. junija, in v petek, 11. junija, ob 7 v Frančiškanski dvorani maturanturje klasične gimnazije v Ljubljani.

Ni to usodnostna drama, ker vera v bogove izključuje usodo. Kakor je bil Sofokles sam globoko veren, vdan v voljo bogov, tak je tudi njegov Oidipus. Ker veruje v bogove, zato pravi:

»Prazakoni višji nam vladajo, ni bitje jih smrtno ustvarilo: v sinjah nebeskih rojeni so; Olimpos je oče jim sam.«

Preprosto, a neprekosljivo globoko nam Sofokles pokaže življenje nesrečnega tebanskega kralja Ojdira. Laios, njegov oče, se je bal strašne prerokbe, da ga bo lastni sin ubil. Zato ukaže izpostaviti otroka v gorah.

Kruta stiska davi mesto Tebe — strašna Sfinx. Tedaj jih reši tuje, Oidipus. V zahvalo mu dajo kraljevo krono in kraljico-vdovo za ženo. A nesrečni Oidipus ne ve, da je to njegova mati, da je svojim otrokom brat in oče hkrati. Ko hoče najti morilec starega kralja Laja, zve, da to je sam. Strašna prerokba se je izpolnila. In za kazen si sam iztakne oči, gre v samoto, na vrh Kithairona, ki mu ga je že oče določil za grob.

Sofokles ni realist. Njegovi junaki so taki, kot bi morali biti. Živo, brez velikih gest, nam pokaže, kako se njegov junak bori, kako trpi. Podaja nam človeka z dobre in slabe strani, brez olepšavanja.

Veseli nas, da so se maturantje klasične

gimnazije lotili te lepe, a težke drame. Ne pričakujemo igralsko dovršene igre. Režiser gosp. Gregorin in tradicija maturantov-klasikov nam jamčita, da bomo zadovoljni!

Nove knjige

Izšla je zbirka pesmi največjega poljskega pesnika Adama Mickiewicza pod naslovom: Kitica Mickiewiczovih. Vsebuje dvajset Mickiewiczovih najlepših pesmi, med njimi Oda in mladost, Materi Poljakinji, Farys, več ljubavni in Krinskih sonetov, balad in romane (Trije Budrysi), največ pa je prevedenega iz Gospoda Tadeja (skoraj tisoč verzov) iz I. in II. knjige, celotna III. knjiga ter nekaj Epiloga. Uvod je napisal in pesmi prevel Tine Debeljak (dva Krimska soneta Vojeslav Moje). Kitica Mickiewiczovih je izšla v bibliofilski izdaji (350 izvodov, izmed katerih jih bo na knjižnem trgu samo 300) s 16 celostanskimi risbami, ki jih je ročno vrezala v cink akad. slikarica Bara Remčeva. Deset knjig bo izšlo z ročno posnetimi uledankami. Knjiga je vezana v domače platno. Danes izid samo naznanjamo.

Še h knjigi: Slomšek, »Blaze in Nežica«. — Knjigi je dodan tudi slovarček Slomškovih izrazov ter natančen komentar manj znanih oseb in dogodkov ter stvari, ki so v izborih. Poseben ta komentar je izdelan z veliko skrbnostjo. Prav na koncu pa je postavljen nekaj pedagoških, jezikovnih in kulturno-zgodovinskih problemov, ki se vzbujajo izobraženemu bralcu, predvsem pa šolniku, ob branju tega izbora. Ta vprašanja vodijo v globlja razmišljanja nad delom, za katerega pa uvod ponekod ne nudi dovolj opore. Tu tudi popravljamo, da je Solarjev članek o 100-letnici Blažeta in Nežice, ki ga sestavljalec v literaturi ne omenja, izšel v Mohorjevem koledarju v Ljubljani, ne pa v Književnem Glasniku. Knjigo kot pomožno šolsko knjigo zelo priporočamo. td.

Knjižica o pokojnem dr. L. Ehrlichu

Za obletnico mučeniške smrti velikega voditelja akademskih mladine prof. Lamberta Ehrlicha, je izšla v salezijanskih Knjižicah (št. 227-28) lepa knjižica z naslovom: »Stražar naših svetinj«, ki jo je spisal dr. J. N. V uvodu pisec priznava, da je pisal te besede v bolešči, ki vre in vpije iz globočin slovenske zemlje. Zaveda pa se, da bo ta oris življenja in delovanja ostal nepopoln, veruje, da bo o njem gotovo kdaj napisana knjiga. Premajhna razdalja od smrti in odmerjeni prostor mu ne dopuščata, da bi v celoti razgrnil veliko podobo velikega moža pred nami, temveč hoče vreti samo sled svetlobni odsev na svetniški lik moža, ki je padel na straži slovenskih svetinj ter da ga ljudje spoznajo v pravi resnični podobi, ne oni, v kateri so ga nekateri klevetali. Sicer pa noče napadati, temveč samo spodbujati k molitvi za vse, ki so v zmoti.

S takim čuvstvom je dr. J. N., ki je bil — kakor se vidi iz teksta — dolgo let v tesnem sodelovanju s svojim velikim vzornikom, opisal v nekaj prebranih najzanimivejših potezah svetniške živčevje in mučeniško umrlega prof. Ehrlicha. Po kratkih življenjskih podatkih in oznaki njegove kariere, ga je najprej orisal kot svetniškega duhovnika, kajti vedno in povsod je prof. Ehrlich nastopal kot duhovnik. Bil je mož molitve, vnet častilec svetnikov, mož čistega značaja, katoliške doslednosti in zglede pokorščine Cerkvi. Le kot tak izklesan, dogotovljen in trden značaj je mogel tako pogumno stopiti v prve vrste javnih delavcev ter se postaviti po robu brezbožnemu prodiranju v našo javnost, zlasti se na univerzo. Kot človek neumornega dela in odličnega znanstvenika in akademski učitelj, je postal tudi duhovni voditelj akademskih mladine, kateri je bil pravi apostol, in ki jo je iz časov omahljivosti prepeljal v odločnost in samozavest ter borbenost za najvišje ideale ter za zmago Cerkve v zasebnem in javnem življenju. Še posebej pa je pisatelj poudaril njegovo socialno delavnost, njegovo veliko ljubezen do revnih, do služkinj in beračev. In prav tak zglede socialne delavnosti je padel pod streljo tistih, ki ubijajo v znamenju socializma! Lahko bi pisec poudaril njegovo veliko vnetost za sirsjenje vere, za misijonstvo, za slovensko misijonstvo, kateremu je bil srce in duh, pa največkrat tudi roka, ki daje.

V takih črtah stopa iz knjižice pred nas pokojni prof. Ehrlich ter se ta podoba strne v celotno oznako, ki ga označi v celoti in vsega, kakor je resnično bil:

»Dr. Ehrlich je živel iz Boga in za Boga. Bog mu je bil začetek in konec, vrhovno počelo in smisel vsega njegovega bogatega in izredno plodnega življenja. Vse svoje življenje, vsako delo, da vsak korak je posvečal z molitvijo. Vsako vprašanje je vedno jasno našel in razvozljal v luči katoliškega svetovnega naziranja. Kot znanstvenik je s prodorno silo svojega duha dokazoval, kako se znanost in vera popolnoma združita, kako čudovito so pota božje previdnosti v stvarstvu, katerega središče

je človek. Zasidranost v katoliška načela in v globino katoliške resničnosti mu je začrtala življenjsko pot. Nič mahodrava ni bila, nikdar ni šla preko ovinkov brezdelja, mlačnosti in strahopetnosti; vodila je naravnost po očitni cesti, začrtani pred 2000 leti, z začetkom v Betlehemu in na Kalvariji zapечатim. Podžigali so jo ogenj, gorečnost in borbenost za Boga, za vero, za Kristusa Kralja, za Cerkve njegovo.

Kakor apokaliptični jezdec je šel pred nami v boju proti zmotam brezboštva, liberalizma, kapitalizma, komunizma, prostopadstva in tako naprej. Kdor ga je le malo poznal, ve, da je bil odločen in neizprosno bорец za katoliško načelnost, jasnost in brezkompromisnost v vseh vprašanjih, na vseh področjih javnega in zasebnega življenja. Iz vsega njegovega življenja in delovanja je odmeval tak rekoč en sam klic: Povsod Boga! Po tem merilu je presojal svoje življenje in delo, svoje sladkosti in trpljenje. Njegovo srce je vedelo, kdaj mora molčati in kdaj govoriti. In ko je bilo potrebno govoriti, je govoril, povedal je pravo in toplo besedo, četudi je moral kdaj stati sam na okopu. Za Boga je bil pripravljen storiti in

»Sloveneč« športna posvetovalnica

Tandbergova zmaga. Za obširno poročilo o boksarskem dvoboju za evropsko prvenstvo se priporočate. Na kratko sem že poročal, da je zmagal v Stockholmu Šved Olle Tandberg, ki je od nedelje naprej uradni evropski prvak teškega razreda. Prevzel je torej Schmelingovo dediščino, o kateri smo že toliko brali. Tandberg se je boril proti belgijskemu prvaku Karsu Sysu. Ta se mu je precej časa upiral, proti koncu tekme pa je bil hudo izčrpan. Poročila pravijo, da je le malo manjkalo, da ni podlegel s k. o. Kako tudi ne? Tandberg tehtal 92 km, je visok in ima dolge okončine, Belgijec pa tehtal samo 86,6 kg in je tudi manjši. Očividci pišejo, da so zmagale Tandbergove daljše roke, ki so laže prišle nasprotniku do živega. V dobro pa moramo šteti Belgijcu, da se kljub izčrpanosti ni podal, pač pa se je boril do zadnjega, to je do izteka petnajstega kola. Vsi sodniki so si bili na jasnem o tem, da je bila zmaga nesporna. Dvoboj je sodil italijanski sodnik Di Angelo, prireditvi pa je prisostvovalo blizu 20 000 gledalcev. (Z. O.)

Se o izidih mladinskih športnih iger. Prav je, da ste se zglasili, da ne bo nesporazuma glede točnih izidov v nekaterih panogah. Pravilni izidi, za katere se zanimamo, so: 80 m moški, skupina B, Bricelj 10,6 sek.; tek na 200 m moški, skupina B, Koleša 27 sek.; tek na 800 m ženske, skupina D, Kavčič Milena 12,5 sek. Glede plavanja v moški štafeti 4 x 80 m je v službenem poročilu zapisano, da je dosegel prvo mesto moška realna gimnazija s časom 41,4 sek. Katera gimnazija je to bila, vam bodo lahko dijaki povedali. (W. P.)

Oblačilo olimpijskih tekmovalcev. Zanima vas, kakšno obleko nosijo olimpijski tekmovalci in pa kakšne znake imajo na prsih. Glede tekmovalne obleke velja predpis, da mora biti za vsako državo prvenstvo enotna. Kroj obleke za posamezne panoge športa je že davno ustaljen in se ga držijo tekmovalci vseh držav. Razen tega je potrebno, da

pretrpeti vse, žrtvovati tudi svoje življenje, poslednjo kapljico svoje krvi.

Kako lepo se zaključuje ta majhna, a tako bogata in v ljubeznivo pisana knjižica o velikem slovenskem človeku, svetniškem duhovniku in voditelju akademskih dijaštev: »Profesor dr. Lambert Ehrlich za nas ni mrtev. Ostal nam je svetov velik vzgled žrtvovanja, ostal nam je svetel lik svetniškega življenja. Na zemlji je hodil daleč pred nami in visoko nad nami, tam v nebesih pa je naš zastopnik na najmerodajnejšem mestu. In morda napoči kdaj trenutek — od njega zasluži in nas vseh zaželeni trenutek — ko bo najvišja cerkvena oblast izrekla o njem svojo sodbo kot mučenika in svetnika...

Lambert Višarski, gori pri Bogu nam izprosi vse tisto, za kar si se na zemlji tako vroče boril!

Knjižica je izšla z odobrenjem škofijskega ordinariata ter je gotovo doslej najlepši in najpristranejši spis o pokojnem profesorju in eni glavnih žrtev slovenskega komunizma, ki je padla pred letom dni na ljubljanski cesti. Toda njegova smrt že rodi dobre sadove, on pa se je iz življenja vtešil v vzor, v ideal, ki sili v posnemo!

Knjižico toplo priporočamo.

Imajo vsi tekmovalci tudi enotno civilno obleko ali tako imenovani enotni kroj, ki ga nosijo, kadar nastopajo kot skupina. Predpise za to vrsto obleke izdajo narodni olimpijski odbori. Nekatere skupine pridejo k olimpijskim igram v enotnih polnih oblekah, nekatere v narodnih nošah, pa spet v krojih, ki spominjajo na uniforme. Tekmovalci nosijo navadno na prsih državne grbe ali narodne barve, ali oboje. Japonci imajo na prsih simbol vzhajajočega sonca, Amerikanci zastavico z zvezdami, Finci zastavico s križem itd. Najvažnejše pa so seveda velike številke na prsih, po katerih spoznajo sodniki in gledalci posamezne tekmovalce. Vsako ima namreč pri olimpijskih igrah obširen spored, v katerem so tudi vse startne liste s številkami in imeni tekmovalcev. (S. J.)

Teža diska. Disk, ki ga mečejo odrasli, tehtal 2 kg, za ženske in mladino pa je lažji in tehtal 1,5 oziroma 1 kg. Premer seniorskega diska meri 22 cm, mečejo ga pa iz kroga, čigar premer znaša 2,5 m. (V. O.)

Skakač v višino. Kakšen naj bo trening skakača v višino? Predvsem je važno, da je urjenje skakanja v višino zelo previdno. Najprej je treba skrbno urediti skakalnice, da je zaletišče prožno, doskokišče pa mehko. Skakanje na trdih tleh je zelo škodljivo za sklepe in za mišice. Pri skakanju v višino je treba veliko potrošnje. Ni dovoljeno skakati vsak dan in tudi ni dobro, če si skakalec pri vsakem treningu prizadeva, da bi dosegel čim višjo znamko. Samo od časa do časa sme naskakovati nove mere, v ostalem pa naj izboljšuje tehniko, zlasti pa odziv sam. Priporočljivo je tudi zmerno urjenje hitrega teka, kakor tudi sodelovanje pri igrah, pri katerih pride v poštev poskakovanje (košarka, odbojka). — Da vam odgovorim še na vprašanje, koliko točk bi dobili po finski razpredelnici za 1,53 m pri skoku v višino: dobili bi jih 492, kar je isto, kot če bi skočili s palico 297 cm ali pa v daljino 571 cm. (S. B.)

Ne gre za pomoto. Čitali ste, da je bila na plavalnih tekmah v Koppenhagenu prva Inge Sörensen, druga pa spet — Inge Sörensen. Vem samo to, da sta slučajno dve deklici s istim imenom, smola pa je v tem, da tekmujejo obe v prsem plavanju na 100 m. Prva je bila torej hitrejša od druge; prva je zmagala v 1 min. 24,6 sek., druga pa je bila za desetinko sekunde za njo. (N. G.)

Kako se je obnesla Vienna? Prav dobro! Preteklo nedeljo je nastopila proti Monakovem in ga odpravila z 2:0. Zanimanja je bilo toliko, da se je zbralo 57 000 gledalcev. Zdaj so ostali samo še štirje kandidati za nemško nogometno prvenstvo: Vienna (Dunaj), Dresden, Holstein in Saarbrücken. (S. J.)

Sportni drobci

Lepo število športnih odlikovanj so že podelili v Švici. V drugem letu, odkar so uvedli v Švici tekmovalanje za državni športni znak, se je potovalo zanj veliko športnikov, med katerimi jih je 6738 doseglo predpisane rezultate. V vsem je zdaj v Švici že 35.993 športnikov in telovadcev, ki so upravičeni nositi odlikovanje telesne zmogljivosti. Vendar bodo morali letos oni, ki so dobili znak l. 1941., ponovno polagati izpite. Tako skrbijo Švicarji za to, da so množice športnikov in telovadcev stalno v dobri formi.

Finske športne oblasti si prizadevajo, da bi postavile telesno vzgojo ljudstva na širše temelje in si tako zagotovile čim zmogljivejši naraščaj. V zadnjem času so vpeljali spet novo športno odlikovanje, ki bo vzpodbujalo šolsko mladino k čim podjetnejšemu udeleževanju. Učenci vseh finskih šol se bodo borili za tako imenovani »znak malih

Na strmi skali stoji mogočen grad iz belega kamena. Vrtovi ga obdajajo, po njih pa

skakljajo ptičice in dehtijo rožice. Prelepi grad in ta grad bo domovanje male Marijette.

Prelepi grad na sivi skali, presrečni grad! Grajska gospa ima hčerke in od blizu in daleč prihajajo ljudje pozdravljat malo princesko.

Anekdota

Leta 1811 je prišel dvorni maršal neke srednjeveške kneževine, neki jako samozavesten in naravi človek, v Berlin in se je ustavil v hotelu. Ker se je moral drug dan pojaviti pri kralju, je naročil, naj mu pošljejo brivca, da ga bo ostrigel. Ker brivec ni in ni bilo, je neopretni dvorni maršal stekel v vežo pogledat, ali že pride. Tedaj mu je pristopil naproti mrsav, siv in skromen možiček.

»No, ste vendar prišli!« ga je narahil maršal. »Ostržite me, pa brže!«

»V redu,« je dejal možiček, prizel ekscelenci priči krog vratu in je segel s škarijami, ki so ležale na mizi, brž v lase visokega gospoda.

»Ali ste znoreli?« je zatulil maršal, ko se je pogledal v zrcalo in je bila njegova glava polna stopnic, vijug in ščetin. »In vi pravite, da ste briv...«

»Saj nič ne pravim,« je skromno odvrnil sivi možiček. »Jaz sem dvorni knjižničar, profesor Biecher. Hotel sem vam biti le na uslugo.«

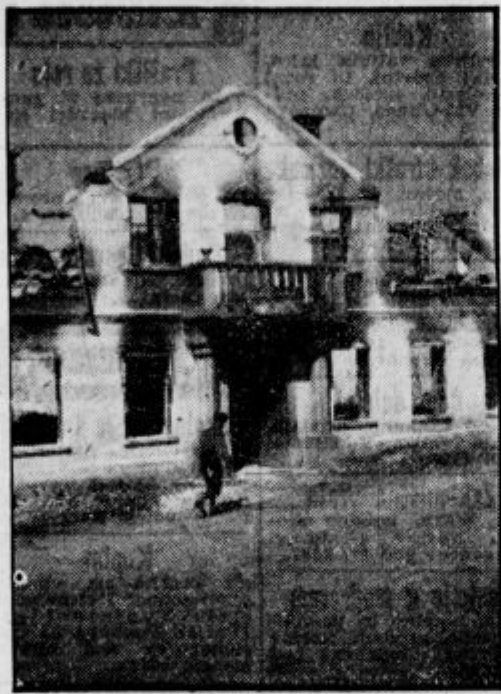
junakov. Dobil ga bo tisti, ki bo pretekel 50 m v 12 sekundah, ki bo vrgel žogo 20 m daleč in prehodil 1000 m v 10 minutah. Solam, ki se bodo pri teh tekmah posebno odlikovali, bodo podarili športno opremo.

Bavarski minister za notranje zadeve je izdal odlok, po katerem prepoveduje gojitve visoke alpinistike brez strokovnega vodstva ali pri pomankljivi opremlitvi. To velja seveda samo za nevarne ture v stenah in ledu.

Naročajte »Slovenca«!

»Ne ropamo, ne požigamo, ne morimo...« Levo: porušeno župnišče; desno: porušena šola v Št. Juriju pri Grosupljem. Oboje so uničili partizani, ki v isti sapi pripovedujejo, da so osvoboditelji narodov in zaščitniki njegove kulture.

Drobna ljubljanska kronika

Ljubljanski gg. duhovniki imajo svoje mesečno rokodelstvo na prvi petek popoldne v Domu duhovnih vaj. Ob 4 skupna adoracija. Ob 5 meditacija. Ob 6 konferenca. Vse vladno vabi vodstvo.

II. vnanja Marijina kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani ima danes, na praznik, ob 2 popoldne shod. — Voditelj.

Slavnost v čast Mariji Materi dobrega sveta, patroni in varuhinji misijonske Družbe sv. Petra Klaverja, bo letos na praznik Kristusovega vnebohoda, 3. junija, v uršulinski cerkvi. Ob 4 popoldne bo misijonska pridika, katero bo imel g. stolni kanonik Anton Vovk, nato darovanje, pete litanije in blagoslov. Vsi verniki so prišrčno vabljeni k številni udeležbi.

Prof. Matja Toma je za slovesnost 30. maja izločil veliko latinsko mašo v čast brezmadežnemu Sreči Marijinemu. Peklonil jo je vladiki, škofu dr. Rožmanu. Obsežno mašo, ki je že izšla v Ljudski knjigarni, partitura obsega 50 strani, je v nedeljo že izjavjal pomnožen stolniški pevski zbor, danes pa se združila stolniški in pevski zbor Državnega učilišča, nad 160 sodelujočih. In bosta ob desetih pri slovesni službi božji izvedla mašo skupno.

Maturanti Državne klasične gimnazije bodo uprizarili v ponedeljek, 7. in v petek, 11. junija, ob 19 v franciskanski dvorani Škofjevega trga tragedijo v 5 dejanjih »Kralj Odipus« v prevodu inen. A. Sovreta in v režiji E. Gregorina. Glavna Drame.

Učitelje se strojeplja! — Novi poletni strojeplni tečaj — dnevni in večerni — (tono, dvo) in trimesečni se pričnejo 4. junija. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Desetpinski učna metoda. Specialna strojeplarska in Največja moderna strojeplarska, raznovrstni stroji. — Informacije in prijave dnevnico: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod, Domobranska 15.

Miskarjeva »Izgrajbena Marija« v frančiškanskem gledališču na praznik, 3. junija, ob 17. Izra, ki ima pet dejanj in nekoliko predelana. Nekateri prizori, zlasti v »Plesni soli«, so popolnoma novi. Sodeluje 40

oseb med njimi profesor, maestro, dijakinja, plesalke itd. Izra se bo povelila v nedeljo, 6. junija ob 17. Predprodaja vstopnic za obe predstavi pri Štiglihu od ponedeljka dalje, na dan predstave pa pri dnevnih blaginjah od 9.30—12 in od 15 dalje.

Jutri, v petek, bomo imeli koncert na dveh klavirjih, ki ga bosta izvajala Florentina Gregorina in Rio Nardi. Ta umetniška dvojica je žela povsod, kjer je nastopila v koncertni dvorani, velik umetniški uspeh in neomajno priznanje. Vse kritike izvenijo, da je ta umetniška dvojica dve duši v enem telesu, dvoje are, ki se izliva v čudovito skupno igro. Kritiki poudarjajo, da tako dovršene umetniške igre na dveh instrumentih še niso slišali. Ker je tudi spored izredno zanimiv in prinaša originalna dela, napisana za dva klavirja, opozarjamo in vabimo na ta koncert. Vrtil se bo v veliki filharmonični dvorani, začetek točno ob 7 zvečer. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

Sprejemni izpiti za prvi razred gimnazije. Dne 7. junija se začne posebne instrukcije za sprejemni izpit v I. razred gimnazije. Temeljita in vestna učna priprava iz vseh predmetov po novih predpisih. Razlaga, po naviljanje tvarine, izprazevanje in strogo nadzorstvo. Poučujemo le profesoristrokev-njaki. Prijave se sprejemajo dnevno dopoldne in popoldne. Lepi šolski prostori v središču mesta: Kongresni trg št. 2, II. nadstropje. Specialne strokovne instrukcije za gimnazije in mešanske šole.

Tvrduka Marija Bajda, manufakturna trgovina, vjudno sporoča, da se je z 2. junijem preselila iz dosedanjih prostorov, Studentovska ulica 9, v lastno prostore, Pred šofarsko 16.

Ne pozabite obiskati razstave v Jakopičevem paviljonu. Vodstvo po razstavi bo imel 3. junija ob 11 pred. DSLU g. prof. Saka Santel. Pridite v obilnem številu. Morda boste našli tudi kako umetnino, ki bi bila primerna za okras vašega stanovanja!

Dijaki inje gimnazij in mešanskih šol! Prijavite se za posebne instrukcije v pred-

metih za malo maturo. Ločeni oddelki po šolam in razredih! Učni honorar nizek. Poučujemo profesoristrokev-njaki. Prijave dnevno dopoldne od 9—12, popoldne od 4—6. Specialne strokovne instrukcije za gimnazije in mešanske šole, Kongresni trg št. 2, II. nadstropje. Središče mesta!

Razstava Bruna Vavpotiča. Danes dopoldne odpre v Obesnelovi galeriji umetnik akvarelist Bruno Vavpotič razstavo svojih umetnin. Razstavljenih bo 35 akvarelnih slik in to skoraj samih ljubljanskih motivov. Veliko ljubiteljev umetnosti, da si ogledajo to razstavo, saj bodo na njej spoznali vse velike zmogljivosti akvarelne tehnike in videli tudi motive iz našega mesta, ki jih je umetnik odkril in z umetniškimi čutom prenesel v sliko.

Specialne strokovne instrukcije za gimnazije in mešanske šole, Kongresni trg št. 2, II. nadstropje, so odlično organizirane in zato na najboljšem glasu. Pouk se vrši po sodobnih pedagoških načelih. Dijaki inje so pod stroгим nadzorom vodstva in je v stalnih stikih s starši. V mesecu juniju bosta dva učna tečaja, in sicer: a) priprava za malo maturo, b) priprava za sprejemni izpit v I. razred gimnazije. Lepi učni prostori v središču mesta: Kongresni trg št. 2, II. nadstropje.

Pitice pevke imajo še vedno ljubitelje. Ne samo pitice v prosti naravi, temveč tudi pitice v kletkah imajo med nami še vedno dosti ljubiteljev. To na niso spoznali le kanarčki in drobne papigice, temveč v mnogih primerih domači pitki pevci, ki so bili morda vzetli iz gozda v prosti naravi ali pa celo doma vzgojeni, tako da prav nič ne čutijo, da jim je odvzeta svoboda. Med najbolj znanimi takimi pitki so, čizek, lisček, repnik, kalin, krivokljun, škinkavec, slavice in podobni pitki, ki so vsi izvrstni pevci. Dobro izsolani pitki dosega celo boljše cene kakor kanarčki, saj se tudi boljše pitke ne morejo kupiti. Vozraj na bel primer je neka gojiteljica v Ljubljani prodajala dobro izsolene pitke po 60—100 lir. Našli so se ljubitelji pitikov, ki so res odkupili male prijazne jetnike.

Revna dijakinja je zgrubila v trgovini Bata majhno aktovko, v kateri je bil roček. Pošten najditelj se naproša, da jo odda v upravo »Slovenca«.

Gledališče

Opera:

Četrtek, 3. junija, ob 17: »Madame Butterfly«. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Petek, 4. junija: Zaprto.

Sobota, 5. junija, ob 18: »Sevilski brivci«. Izven. Gostovanje kopranske Cortinijeve in baritonista Bacchija. Cene od 60 lir navzdol.

Gostovanje dveh odličnih članov rimske Kraljeve Opere. V soboto in ponedeljek bosta nastopila v Rossinijevem »Seviljskem brivcu« Lianna Cortinijeva kot Rosina in Giovanni Bacchi kot Figaro. Bacchi je že dolgo znan kot eden najboljših pevcev-igrancev, medtem ko je Cortinijeva mlajša mož, ki se uveljavlja z velikim uspehom. Predprodaja vstopnic za oba večera se prične v četrtek.

Drama:

Četrtek, 3. junija, ob 18: »Jorijeva hča«. Red Četrtek.

Petek, 4. junija, ob 18: »Kovarsvo in ljubezen«. Izven. Zelo znizane cene od 12 lir navzdol.

Sobota, 5. junija, ob 18.30: »Primer dr. Hrnca«. Izven. Znizane cene od 12 lir navzdol.

Naznanila

RADIO Četrtek, 3. junija: 7.30 Pesmi in napravi — 8 Napoved časa, poročila v italijansko — 12.30 Ploščo — 12.30 Poročila v slovensko — 12.45 Napavi in romance — 13.10 Napoved časa, poročila v italijansko — 13.10 Poročila vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovensko — 13.15 Prenos iz Umetnostnega gledališča — 13.30 Gostovanje italijanske, pončuje prof. dr. Stanko Lehen — 13.30 Poročila v slovensko — 20 Napoved časa, poročila v italijansko — 20.30 Radio za družino — 21.05 Orkester »Armonia« vodi dirigent Segurini — 21.35 Koncert pianista Antona Trosta — 22.10 Koncert Adamičevega orkestra — 22.45 Poročila v italijansko.

slovensko — 21.50 Simfonični koncert vodi dirigent Lualdi — 22.45 Poročila v italijansko.

Petek, 4. junija: 7.30 Pisana glasha — 8 Napoved časa, poročila v italijansko — 12.30 Ploščo — 12.30 Poročila v slovensko — 12.45 Lahka glasha — 13 Napoved časa, poročila v italijansko — 13.10 Poročila vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovensko — 13.15 Orkester vodi dirigent Petralia — 14 Poročila v italijansko — 14.10 Koncert radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Siljanec, orkestralna glasha — 14.40 Komorna glasha — 15 Poročila v slovensko — 17 Napoved časa, poročila v italijansko — 17.15 Prenos iz Umetnostnega gledališča — 19 »Govorimo italijansko, pončuje prof. dr. Stanko Lehen — 19.30 Poročila v slovensko — 20 Napoved časa, poročila v italijansko — 20.30 Radio za družino — 21.05 Orkester »Armonia« vodi dirigent Segurini — 21.35 Koncert pianista Antona Trosta — 22.10 Koncert Adamičevega orkestra — 22.45 Poročila v italijansko.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: na praznik: mr. Leustek, Resljave cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komolar, Vič, Tržaška cesta 48; v petek: dr. Piccoli, Bleiweisova cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gariš, Moste, Zaloška cesta 47.

PRAZNIŠKO ZDRAVNIŠKO DEŽURNO SLUŽBO OD 2. junija do 29. do vključno 4. junija do 8. vrsti mestni višji zdravstveni svetnik dr. Franta M. Poljanec, Poljanec 15.

Poizvedovanja

Našel sem denarnico (damsko) z vsebino 43 lir in rožnim venci, naslov najditelja v upravi »Slovenca«.

Zgubil sem ključ (Wertheim) ob Vodovalni cesti 30 maja. Najditelja naprošam, naj ga odda na Stadionu pri hišniku.

Nekemu upokojencu je padla v torek, 1. junija ob 9.30 dop. od Sv. Petra nasipa do Drame iz žepa listnica z malo prej dvignjeno pokojnico in z važnimi dokumenti. Naprošamo gospo, ki je opazila osebo, ki je nekoliko pred Petelinčeva trgovino pobrala neko listnico, da javi dobrohotno svoj naslov upravi »Slovenca«.

Dolina molka

J. Oliver Curwood 3

Na Kentovo veliko začudenje je bil Kedsty sedaj najbolj razburjena oseba od petih oseb, ki so bili zbrani v Kentovi sobi. Obraz mu je bil neprijetno sive barve! Kent je mogel večkrat opaziti, da mu je kar nenadoma zmanjkalo glasu in da so njegove roke s tako silo stiskale rob stola, na katerem je sedel, da so se mu žile zelo napete, kakor da bodo vsak trenutek počile. Se nikdar ni videl Kedstya tako razburjenega.

Dvakrat si je nadzornik z robcem otrli čelo. Sedaj Kedsty ni bil »Minisake«, to je »Skalat«, kakor so ga nazivali Indijanci iz rodu Crees. Hladni mir, ki ga nihče ni mogel vznemiriti, je bil izginil in nadzornik je nehal biti Kedsty, tisti mož, ki so se ga vsi tako bali. Bil je izredno razburjen in v Kent je dobro videl, da se le s težavo obvladuje.

»Vi seveda prav dobro veste, kaj to za konjenico pomeni — je rekel s tihim glasom, ki mu je s težavo prihajal iz grla. — »To se pravi...«

»Vem, vem, to se pravi smatote — je priznal Kent. — »To pomeni črn madež na do sedaj bleščečem se grbu divizije N. Toda kar je storjeno, je storjeno. Ponavljam vam, da sem jaz ubil Johna Barkleya. Človek, ki je sedaj v zaporu in ki je bil obsojen na smrtno kazen z obsojenjem, je torej nedolžen. Priznam, da ni lepo in častno

za pripadnike konjenice kraljeve policije, če se ve, da je en član konjenice čisto navaden morilec, toda...«

»Ne »navaden« morilec — ga je prekinil nadzornik. — »Po tem, kar ste sami izpovedali, gre za premissen zločin, za strašen zločin in neopravičljiv tudi v najmanjših podrobnostih. Ni vas do zločina privelo hipno razburjenje ali izbruh kakršne koli strasti. Prišli ste tako daleč, da ste mučili svojo žrtev! Popolnoma nerazumljivo!«

»Vendar je vse resnično — je rekel Kent.

Pri teh besedah je opazoval spretno prste stenografije, ki je zapisovala njegove in Kedstyeve besede. Opazil je, da se je droben sončni žarek igral na njeni sklonjeni glavi in ji prižigal v lasih svetle bleške. Njegove oči so zdrknile z mladenske glave na O'Connora. V tem trenutku se je Kedsty sklonil k njemu tako blizu, da sta se jima obraza skoraj dotikala in je zašepetal tako tiho, da ga nihče drugi ni mogel slišati:

»Kent!... Lažete!«

»Resnico sem govoril — je odgovoril Kent.

Kedsty se je zopet naslonil nazaj in si obrišal z robcem potno čelo.

Jaz sem ubil Barkleya, ubil sem ga tako, kakor sem za to napravil načrte — je vztrajal Kent. — »Želel sem, da bi trpel. Le ona stvar je, ki vam je ne morem povedati in to je: zakaj sem ga ubil. Naj vam zadošča, če povem, da sem imel zadosten razlog za to!«

Zopet je Kent opazil, da je mlado stenografijo stresla groza, ko je pisala te obtoževalne besede.

»In vi odklanjate vsakršno izjavo o motivu zločina?«

»Da, popolnoma odklanjam. Povedati vam

morem le to, da mi je nekoč storil krivico, ki jo je sedaj moral poplačati s smrtjo.«

»Ali ste to izpoved napravili zato, ker veste, da boste umrli?«

Na Kentovih ustnicah je zatrepetala senca smehljaja. Pogledal je O'Connora in videl v njegovih očeh za trenutek bleščeč prijateljski svet.

»Tako je — je odgovoril. — »Doktor Cardigan mi je pojasnil, kako je z mojim zdravjem. Če bi ne bilo tako, bi pač dopustil, da obesimo človeka, ki je zaprt v ječi. Ta preklesti strel mi je odvzel ugodno možnost... in rešil drugega.«

Kedsty je govoril s stenografijo. Pol ure je čitala svoje zapise in nato se je Kent podpisal na zadnji strani. Kedsty se je dvignil.

»Gospodje — je rekel — »konfali smo.«

Vsi so odšli iz sobe. Prva je izstopila mladinka, ker si je pač želela čim prej se iznebiti dela, ki je bilo tako razburljivo za njene živce. Zadnji je odšel Kedsty. Cardigan se je obotavljal, toda nadzornik mu je zapovedovalno pomagal in sam zaprl vrata. Med tem časom, ko je zapiral vrata, se je ozrl in Kent je mogel dobro ujeti njegov pogled; v njem je videl bleščeč kakor nekakšno električno iskro in Kedsty je opazil učinek svojega pogleda na Kentov obraz. Urno se je zasukal in zaprl vrata. To, kar je Kent videl v pogledu svojega predstojnika, ni bil samo izraz groze, ampak še nekaj drugega, česar bi se — če bi isto opazil pri kakem drugem človeku — ne obotavljal opredeliti kot strah.

Položaj je bil preveč resen za smeh in vendar se je Kent nasmešnil. Zadeva je bila končana. Vedel je, da v tem trenutku daje Kedsty — v smislu predpisov zakonika — ukaz O'Connoru, naj odsluži stoji vedno kakšen agent na straži

pred vrati Kentove sobe. Tudi dejstvo, da utegne osumljenec vsak hip umreti, ni bilo zadostno za opustitev te previdnostne mere, toliko bolj, ker je bil Kedsty strog in neizprosno izvrševalec vsake črke zakona. Skozi vrata je ališal nerazločne glasove, nato pa šum korakov, ki so kmalu utihnili. Razločno je spoznal težki O'Connorjev korak, s katerim je vedno hitel skozi gozdove.

Nato so se vrata počasi odprla in prikazal se je oče Layonne, misijonar. Kent je vedel, da se bo misijonar povrnil. Oče Layonne se je vsedel poleg bolnikove postelje, ga prijel za roko in jo tesno držal med svojimi rokami. Niso bile to mehke in gladke roke prelata, ampak žuljave in dela valjene roke, ki so, sedaj kljub svoji grobosti izražale s stiskom veliko naklonjenost. Oče Layonne je vedno imel rad Kenta; tako prej, ko je bil neomadeževan pred Bogom in pred ljudmi, kakor tudi potem, ko je priznal, da mu dušo teži greh, ki bi ga moral plačati s lastnim življenjem.

»Zal mi je, fant moj — je rekel

Kent je čutil, da ga v grlu nekaj tišči; nekaj, kar ni kri, ki je ves čas že od jutraj počasi tekla in se od časa do časa strjevala. Njegovi presti so odgovorili na prijazen stisk misijonarjevih rok. Nato je pokazal na prelepi razgled, ki se je nudi iz okna: na lesketajočo se reko in na zelene gozdove.

»Oče, težko je, če se mora človek od vsega tega posloviti — je rekel. — »Toda, če vam je prv, o tem rajši ne bi govoril. Smrti se ne bojim. Zakaj naj bi se človek tako zelo navezoval na sveto samo zaradi dejstva, da bo še nekoliko časa živel? Saj če pogledate nazaj v svoje življenje, ali imate vtis, da je preteklo mnogo časa od tč, da, ko ste bili deček, otrok?«

SPORT

Na praznik:

Hermes : Vojaška enajstorica

Da ne bo na praznik brez vsakršnega športa, bo poskrbel Hermes, ki bo odigral ob 17.15 na svojem stadionu v Šiški javno trening tekmo z vojaško reprezentanco. Hermes ima na sporedu še dve prav težki prvenstveni tekmi. Da bi pripravil svoje moštvo na ti dve srečanja, izkorišča proste termine za prijateljske tekme. Vojaška reprezentanca, katere jakost nam je dobro znana (proti ljubljani je odigrala dve tekmi — prvo izgubila 2:1 in drugo dobila s 1:0) bo seveda za Hermesa močan nasprotnik. Tako bomo gledali na praznik prav dobro tekmo in motrili igro vojaške enajstorice. Vstop na igrišče bo dovoljen vsakomur brez vstopnine.

Šport v kratkem

Tudi dva Jeseničana sta odpoštovala v Breslavo na četrta nemško državno prvenstvo v namiznem tenisu. Medtem ko so se Dunajčani doslej dobro držali, sta Jeseničana Karl Knific in Alojz Strumbl že izpadla. Strumbl je igral proti Malechi (Königsberg) 3:1, Münchhof (Kiel) proti Knificu 3:1, Schiller (Gera) : Strumbl 3:0. Oba Jeseničana sta potemtakem že izpadla. Zanimaja nas dalje usoda mladega Celjana Vrečiča. Po dosedanjih poročilih vemo, da je nastopil proti Osterju (Luxenburg) in ga premagal s 3:2. O zaključku turnirja za nemško prvenstvo v Breslavi bomo še poročali.

Redkokdaj se zgodi, da bi bili metalec tudi dobri tekači, so pa tudi take izjeme. O svetlotem prvaku v metanju diska Lampertu poročajo, da se je udeležil tudi tekmovanja v teku na 100 m in dosegel izborni znakmo 10,9 sek.

Na afriškem bojišču je padel dunajski pokrajinski prvak v hitri hoji na 10 km Emil Kolaboric. Bil je član dunajskega Rapida in je dosegel prvenstvo v hoji 1. 1941.

Ker potrebujejo v Nemčiji več državno izpranih plavalnih moštrov, je izdal prosvetni minister odlok, po katerem prizna država kvalifikacije vsem onim plavalnim moštvom, ki so vršili ta poklic osem let ali dvanajst let samo v poletnem času.

V pariškem stadionu so ponovili v nedeljo nogometno tekmo za pokalno prvenstvo, ki so jo nedavno končali neodločeno z 2:2, za katero pa je državni športni vodja odredil, da jo morajo ponoviti. Tokrat je zmagal Marseille nad Bordeauxom s 4:0. Prireditev je obiskalo 35.000 gledalcev.

Erbe medicinali. Compiègne Zdravilna zelišča. Kupimo zdravilna zelišča. Pošljite ponudbe z vzorci zavodom. Offerte e campioni a: Ditta A. P. E. L. - Via Adua 29/A - Milano

RACCOLTORI PRODOTTI ERBORISTICI ZBIRALCI ZELISČ. fate offerte campioni agli Stabilimenti pošljite ponudbe z vzorci zavodom. C. E. A. BONOMELLI - Piazza Emilia, 1 - MILANO

MALI OGLASI

V malih oglaših velja pri iskanju službe vsaka beseda L. 0,30, pri ženitovanjskih oglaših je beseda po L. 1.—, pri vseh ostalih malih oglaših pa je beseda po L. 0,60. Davek se računa posebej. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Istejo:

Gospodinj

veščja žensk, isče katero koli pomožno delo: pisanje, prevajanje v italijansko in nemščino, urejanje, registriranje v pisarnah in knjižnicah, dostavljanje uradnih tiskovin itd. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3693.

Službe

Dobe:

Fanta

za trgovinske in gospodarske posle sprejemne takole. Polzeve se: Ljubljana, Zaloška 21.

Praktikantino

s trgovsko in lepo pisavo sprejme trgovska pisarna v Ljubljani. — Lastnoročno pisane ponudbe upravi »Slovenca« pod »Lepa pisava« 3729.

Dopisnika ali dopisnico

za italijansko in nemško korespondenco, kateri je vešč tudi knjigovodstva, isče. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Stalno« št. 3727.

Kovaškega pomočnika

sprejem takole. — Vsa okraja pri mojstru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3725.

Pouk

Za maturo

in sprejemne izpite pripravim po novih predpisih. Poučujem tudi italijansko, nemščino, angleščino začetnike (ce) in naprednejše. Vrhovčeva ul. 12. Visoko pritičje, levo (pri kavarni Tabor).

Denar

Vse denarne in trgovske posle

izvršim hitro in točno. Obrnite se na RUDOLF ZORE Gledališka ul. 12. Tel. 38-10

Kupimo

Rabljen »Alfa« kotel

50-100 l, kupim. Ponudbe na podružnici »Slov.« v Kočevju pod št. 3683.

Zelo dobro plačamo

za stare bicikle, bicikl, gumo, motorna kolesa, avtomobile, motorna kolesa. Gasogeno-Merkur, Puharjeva 6.

Posestva

Kupim vilo

eno-ozir. dvostanovanjsko. Prodajalec si lahko pridrži eno stanovanje delj časa, event. dosmrtno. Cenj. ponudbe pod »Harmonija 2661« na upr. »Slovenca«.

Prodaj ali zamenjam

večjo hišo z gosp. poslopjem v izmeri ca. 1900 m², pripravnost za vsako obrt ali industrijo, blizu glavnega kolodvora. Ponudbe pod »Zamenjam za vilo 3662« na upr. »Slovenca«.

Kupim travnik

na Rakovi jeli. Mestnem logu ali proti Brezovici, cca 5000-10.000 m². Ponudbe na Oven Anton, Ljubljana, Poljanska cesta 15/IX.

Travniki

kupim, najraje v območju bloka. Velikost poljubna. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Seno 3713«.

Stavbne parcele

na suhem terenu, so na prodaj od 500m² dalje. »Globus«, Petarcova ul. št. 26/1.

Več stavbnih parcel

ob glavni cesti Lavrica-Skofljica, po ugodni ceni prodam »Globus«, Petarcova ul. 26/1.

Stanovanja

Istejo:

Dvosobno stanovanje

isčem za takoj ali s prvim junijem. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Mina stranka« št. 3597.

Prodajmo

Suho sadje

prodaja GOSPODARSKA ZVEZA, Bleiweisova 29.

Brezove metle, držaje

za lopate, motike in omešanje, dobite pri Gospodarski zvezi, Bleiweisova 29 in Malstrova 10.

Seno

dobite pri Gospodarski zvezi, Bleiweisova 29.

Grah, inkarnatko

jevensko repo, endivijo, metovilec, spinac in ročice nudi Sever & Komp.

Pisalni stroj

prenosljiv, s kovčkom, malo rabljen, zjamčeno brezhiben, poceni prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3675.

Zdravniški plašč

stare blago, malo rabljen, prodam. Lombar, krajčar, Cesta Arleto Rea 12, dvorišče.

Kokljo

zanesljiva valilna jarka, otroški športni in ročni dvokolesni voziček, prodam. Vič-Glince, Čampova št. 6.

Globok otroški voziček

krem, močan, za 1200 lir. in v isti hiši temnosiv za 800 lir, napredaj. Marešičeva ulica 3 (Zore).

Pogreznjiv šivalni stroj

z okroglim čolnikom (boljša znamka), prodam. Mandelčeva 1/II., Verstovšek (Trnovo).

Črno deteljo

stoječo in suho, prodam. Kopač Ivanka, Vodnikova cesta 173.

Zaklonišna vrata

finca, težka, ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3697.

Posteljo z modrocem

odejo, blazino in posteljno perilo, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3695.

Bele usnjene čevljičke

št. 31, prodam. Polzeve se Sv. Petra cesta 52.

Ribiško mrežo

tenet, 40 m dolg, nerabljen, prodajmo po ugodni ceni. Naslov v podružnici »Slovenca« v Novem mestu pod št. 3640.

Otroško posteljico

z žimnico, skoraj novo, poceni prodam. Kolodvorska ulica 29.

Prodaj

pisalni stroj, radio in 2 knjigi »Die Ärztin im Hause«, Bernerkerjeva 21.

Sobe

Oddaje:

Opremljeno sobo

oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3718.

Kolesa

Triciklje

različne velikosti dobavljamo še po starih cenah. Gasogeno-Merkur, Puharjeva 6.

Razprodaja koles

več damskih in moških, najboljših znamk, zelo ugodno napredaj. Gasogeno-Merkur, Puharjeva ulica 6.

Živali

Prašički za rejo

bodo napredaj 3. junija v Mestni klavnic Ljubljanski.

Piščance

en teden stare, prodam. Krakovski nasip št. 4. (J)

Maldo švicarsko kozo

prodam. Ljubljana, Tržaška cesta 17.

Razno

Paketne vreče in škatle

se dobijo. Stalho kupujem tudi stare vreče in juto. — Alojzij Vavpetič, Kolodvorska 41 (ha dvorišču) poleg kina Sloge.

Kupim

ali prosim na vpogled tanglečnice: Notranjska greda, Fontainebleau (Paris). Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Dobro plačam 3711«.

V vsako hišo

»SLOVENCA«

KINO SLOGA 27-30

Grandiozen zgodovinski film o kralju Frideriku Velikem. Slajni posnetki bitk. Prečesljiva družinska drama. Odlični igralci!

»Veliki kralj«

V glavnih vlogah: Otto Gebühr, Kristina Söderbaum. — Režiser: Veit Harlan. Zaradi dolžine filma predstave ob: 14. 16.15, in 18.30. — Na praznik pa še ob 10.30.

KINO MATICA 22-41

Po »Carmelli« nova umetnina istega režiserja in iste igralke! Doris Durant in Gustav Diesel v prelepi ljubezenski romanci.

»Sreča se vrača«

(»Calafuria«)

Predstave ob 15. 17 in 19.15. — Na praznik matineja ob 10.30.

KINO UNION 22-21

Privesti do poroke hkratu kar tri pare zna le

»Premeteno dekle«

V gl. vlogi: Carla del Poggio, A. Benetti, Rubi d'Alma, in drugi.

PREDSTAVE: ob delavniških: 15.30, 17.30 in 19.30; ob nedeljah in praznikih: 10.30, 15.30, 17.30, 19.30!

Razpis mesta

vodovodnega inštalaterja

Mestna občina Novo mesto razpisuje mesto pogodbenega vodovodnega inštalaterja.

Prosilec mora biti izučen inštalater s primerno prakso in usposobljen za pridobitev vodovodne inštalaterske koncesije.

Prošnje, opremljene z dokazi prakse in z navedbo zahtevkov naj se vložijo do 13. junija 1943.

DARMOL
Il miglior lassativo
najbolše odvajalno sredstvo

Domačija v cvetju

Tomaž Poklukar

Kratka vsebina: Andražev Matevž, doma s Pohorja, je končal pravne študije. Na domačiji se je smrtno ponesrečil njegov mlajši brat Ciril, in zdaj je prišla vrsta na Matevža, da ga prevzle kmetijo, Edino, kar ga še veže na mesto, je ljubezen do Majde Vorinove. Pred zimo bi se še morala poročiti, toda stari so spregovorili...

Spomladi bo minulo prvo leto od kar je doma, odkar se sklanja k zemlji, jo ljubkuje s svojimi toplimi očmi in vihti sekuro v gozdovih.

Majda ni bila ženska, ki bi jo mučila ljubosumnost ali kaj podobnega. Zato je bila preponosna in preveč klenega značaja. Pa tudi Matevž ji je dajal dovolj povoda, da je v vsem zapala vanj. Edino, za kar je čutila kdaj kdaj nekaj, ljubosumnost podobnega, je bila neznana domačija, ki je začarala fanta, sonce njenih deklislih let.

Ah, vendar ga je imela tako rada! Bil je močnejši od drugih, ki so trkali na njeno srce, bil je naravnejši, bolj neposreden in bolj dober. Čudovito moč je imel nad njo že od onega dne, ko se je zagledala v fanta, ki je zmagal na smuškah tekmar. Matevž je imel

nil, da bo odlašal z možitvijo svoje hčerke. Majdo je imel nenavadno rad, zdaj tem bolj, ker je prih